

LIETUVIŲ
DIENOS

LITHUANIAN DAYS
MAY, 1957

LIETUVĖS MOTERYS UN SESIJOJE
1957 M. GEGUŽĖS MĖN.

TURINYS

CONTENTS

Roma Jaloveckaitė-Dapšienė, MOTINOS KELIAS	3
Vaclovas Sidzikauskas, MINTYS IR VILTYS PO PET SESIJOS	4
PLATAUS DARBO IR PASISEKIMO KELIU, K. Mockaus pasikalbėjimas su adv. Z. Šalniene	5
K. M. V., KRYŽIAUS ISTORIJA ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS	6
E. Šulaitis, LIETUVIŲ SPORTO VEIKLA Š. AMERIKOJE	7
Juozas Bertulis, MOTINA, Legenda	8
V. Mykolaitis- Putinas, MOTINAI eilėraštis	8
MARIJOS URNEŽUS POEZIJA— Žiedai Latvijai, Dvi tylos, Svetur, vertė F. Kirša	9
Br. Mickevičius, APIE MARIJĄ URNEŽUS IR JOS POEZIJĄ	9
Elena Raštikienė, KOMUNISTINIAI TARDYMAI IR KANKINIMAI KAUNO KALĖJIME	10
MEDIS KALBA, iš dail. skulptoriaus Dagio kūrybos	12
Stasys Santvaras, BOSTONO DRAMOS SAMBŪRIS 5-ry metų sukakties proga	13
VEIDAI IR VAIZDAI, iliustruota kronika iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo	16
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	18

ENGLISH SECTION

AN INTERVIEW WITH SEN. KNOWLAND by Dr. A. Tarulis	19
FOR LITHUANIA... by J. J. Bielskis	21
FROM THE LITHUANIAN POETS — Poems by Bern. Brazdžionis	22
THE CANTICLE OF ETERNAL PILGRIMAGE, SIGNS AND MIRACLE by E. Tumienė	23
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
STIL LIFE, Two paintings by V. Kasiulis and K. Žoromskis	26

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Elena TUMIENĖ	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; BR. DAUNORAS, London, Anglija.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARBIAI / PHOTOGRAPHERS— BOSTON, MASS.: VL. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, K. Gruzdas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Penikas; CHICAGO, ILL.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, V. Valaitis; ELIZBETH, N. J.: J. A. Ribinski; LOS ANGELES, CALIF.: Leonas Briedis, Pr. Gasparonis, Povilas Jasiukonis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: K. Baltrukonis, F. Jakaitis, V. Gruzdis, H. Misliauskas; WASHINGTON, D. C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelvičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakalauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis,

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS	Administratorius / Business Manager
----------------------	-------------------------------------

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: PLYMOUTH 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuviu".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Skaitytųjų pageidavimu prenumeratą atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiros pranešimo.

Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją informuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent.

Otherwise it will be renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiros numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.

SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00

Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00

This Month's Cover

Mrs. A. O. Shallna (left) and Miss S. Narkėliūnaitė (right), Lithuanian-American representatives, at the Women's Statute Committee of the U. N. The committee had met from March 18 to April 5, 1957. The Committee consists of delegates from 18 U. N. members and 30 organizations. Mrs. Shallna represented the International Federation of Business and Professional women, and Miss S. Narkėliūnaitė represented The Mouvement Mondial des Meres. In the middle Agda Rossel, Chairman of the Committee; next to her Mr. M. Hogan, member of the U. N. staff.

Back Cover

St. Ann's Church, Vilnius, Lithuania..

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGtinėse Amerikos Valstybėse:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.

Brooklyn, N. Y. — Laima, Darbininkas, Karys, Vienybė.

So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, J. Jukbaitis, Kun. J. Klimas, S. Minkus.

Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Brazdžionis, A. Kartanas, J. Karvelis, S. Metricks, St. Penčyla, Marginiai, P. Švelnys, Terra, B. Urbonas, V. Būtėnas, Draugas, Naujienos, Sandara.

Cicero, Ill. — K. P. Deveikis, P. Ramanauskas, J. Pautienius.

Cleveland, Ohio — Dirva, V. Ročiūnas, P. Joga.

Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library, M. Šimonis.

Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitis.

E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.

E. Chicago, Ind. — E. Vilutis.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Great Neck, L. I., N. Y. — A. Šalčius.

Hartford, Conn. — V. Nenortas.

Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Miami, Fla. — Kun. A. Tamošiūnas.

Newark, N. J. — K. Trečiokas.

New York, N. Y. — Tėvynė.

Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, J. Cicėnas, Kun. L. Musteikis.

Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius, L. Meyer.

Pittsburgh, Pa. — P. Žilionis.

Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas.

Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.

Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.

Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.

Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

CANADOJE:

Toronto, Ont. — Atlantic Restaurant, A. Bajorinas, A. Kuolas, Rūta Restaurant, J. Smolskis, Tėviškės Žiburiai, Time Cigar Store, V. Aušrotas.

Hamilton, Ont. — Z. Orvidas, J. Pleinys, S. Bakšys.

St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.

Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Library), Nepriklausoma Lietuva.

Winnipeg, Man. — S. Bujokas.

W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.

Welland, Ont. — K. Žukauskas.

Vancouver, B. C. — E. Gumbel.

BELGIJOJE:

Louvain — Kun. J. Dėdinas.

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

Bradford — Kun. J. Kuzmickis.

Nottingham — K. Rozanskas.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zūmeris.

Canberra — V. Balsys.

N. Geelong — L. Bertašius.

St. Kilda — P. Bionkevičius, N. Butkūnas.

Sydney — Kun. P. Butkus.

Adelaide — Kun. P. Jatulis.

Riverdale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.

Williamstown — Kun. L. Vaseris.

Hindmarsh — Australijos Lietuvis.

Edwardstown, S. Australia — A. Kubilius.

Cabramatta — J. Skirka.

Brisbane — K. Stankūnas.

TASMANIJOJE:

Hobart — A. Muncelis.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

BIRUTĖ BILEVIČIŪTĖ, balandžio 18 d. atvykusi į JAV-bes, su ja pasitikusiais lietuviais: iš kairės: žurnalistas Vladas pulk. K. Škirpa, jos dėdė, Marijona Kižytė, Informacijos Centro vedėja, Alena Devenienė, buv. Vyk. Tarybos pirm., Birutė Bilevičiūtė, Vaclovas Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas, ir dr. M. Devenis.

Bilevičiūtė, buvusi Vilniaus pedagoginio instituto dėstytoja, pernai spalio mėn. pasitraukė iš tarybinių meno ir mokslo žmonių ekskursijos, keliavusios po Europą laivu Pobjeda. Stockholme, Švedijoje, ji paprašė egzilio teisių ir į pavergtą Lietuvą nebegrižo.

MISS BIRUTĖ BILEVIČIŪTĖ, former instructor at the Teachers' College in Vilnius, Lithuania, who some time ago escaped from a Russian ship in a Swedish port, has arrived in New York on April 18, 1957; She is pictured with Lithuanian-American functionaries in New York City on her arrival day.

Foto V. Maželis

MOTINOS KELIAS

ROMA JALOVECKAITĖ-DAPŠIENĖ, Los Angeles, Calif.

Kas yra motina? Motina tai šeimos širdis, kuri plaka nepailstama, viską atleidžiančia meile, vaikams. Motina tai kaip graži, nieko sau nereikalaujanti laukų gėlė, kurios žiede kaupiasi kilnumas ir rūpestis. Motina tai skaidrus šaltinis, iš kurio jos vaikai semia gėrio ir ramybės vandenį.

Kiekvienos moters veidas, pamačius savo naujagimį, tą valandą atrodo kilniai gražus. Net moteris, kurios veidą gyvenimo ranka išraižė griežtomis vagomis, išgirdusi kūdikio balsą, švelniai apkabina jo mažą kūnelį, ir užmiršta dienų kartumą, užmiršta nelaimes ir skurdą. Užmiršta, kad ji nieko daugiau neturėjo, kas galėtų suteikti jai džiaugsmo akimirka.

Motinos vardas, kuris skamba taip paprastai ir kasdieniškai, sutinkamas visur ir visai žmonijai pažįstamas. Kūdikis, vos pradėjęs kalbėti, jau taria trumpą žodį *M a m a*. O suaugę iki gyvenimo pabaimini motinos vardą. Motina pasaulyje yra lyg švyturys šėlstančioj jūroj.

Gabriela Mistral, Čilės rašytoja, pirmoji Pietų Amerikos moteris, gavusi Nobelio literatūros premiją, štai kaip apibūdina būsimos motinos jausmus:

Dabar žinau, kam mane nušvietė dvidešimties pavasarių šviesa ir kam man buvo leista skinti laukų gėles. Gražiausiomis dienomis save klausiau, kam ši karštos saulės ir svaigios žolės stebuklinga dovana?

Kaip mėsą vynuogių kekę, mane pervėrė šviesa saldumui, kurį perteiksiu, Tas, kuris yra manyje ir iš mano gyslų auga lašas po lašo, yra mano vynos.

Už jį aš meldžiaus, kad Dievo vardu jam perduočiau savo molį, iš kurio jisai išaugo.

Rašytoja jaučia motinystę net gamtoje. Ji sako:

Su meilinga baime sklaidau žoles, kur putpelės suka lizdus. Per laukus einu tyliai, atsargiai, nes tikiu, kad medžiai ir daiktai turi miegančius kūdikius, prie kurių palinkę jie budi.

Pradedu suprasti motiniškų daiktų jausmą. Kalva, kuri į mane žiūri, taip pat yra motina, ir vakarais migla žaidžia kaip vaikas ant jos pečių ir kelių.

*Dabar prisimenu vieną slėnio daubą. Giliai jos vaga dainuodama bėgo srovė, kurios per krūmokšnius dar nematyti. Aš esu panaši į ją: savo gelmėse jaučiu dainuojant tą mažą upe-
liūkštį ir, kaip krūmokšnius, jam daviau savo kūną, ligi jis pakils į šviesą.*

Džiaugsmingas ir laimingas yra motinos gyvenimas, kada jos sūnūs ar dukros eina teisingu gyvenimo keliu. Ji jais didžiuojasi ir jaučia atlikusi savo pareigą garbingai. Ji užmiršta nemiegotas naktis bei sunkias valandas. Net ir tada, kai vienas iš vaikų paslysta apgaulingojo gyvenimo kelyje, ji to vaiko neišsižada. Kai pasaulis jį pasmerkia, kai draugai nebenori jo gatvėje susitikti, ir jis lieka vienas, visų atstumtas, motina išskleidžia rankas ir jį priima su meile ir atleidimu. Ji niekuomet neužveria vartų į sugrįžimą.

Kiekvienos motinos likimo kelias yra sunkus, išvogtas pasiaukojimo, ištvermės ir kančios vagomis. Tačiau lietuvė motina rado savo gyvenime dar vieną likimo jai paskirtą vagą — išlaikyti lietuviybę. Ir ji jos neatsisakė, bet garbingai ir su kantrybe tęsė.

LIETUVOS DELEGACIJA P. E. T. III-jai sesijai Europoje (Strasburge) 1957 m. bal. 26-30 d. d. Iš kairės į dešinę: J. Lanskoronskis, delegacijos pirm. V. Sidzikauskas, dr. P. Karvelis, V. Banaitis, J. Glemža. Trūksta Ed. Turausko.

LITHUANIAN DELEGATION to the 3rd session of the Captive Nations which is held in Strasbourg, France.

padėties C. ir R. Europos klausimas, kad ši, išdiskutavusi pateiktuosius Sovietų Sąjungai kaltinimus, susipažinusi su įrodymais, nutartų, kad Sovietų Sąjungos karinis, saugumo ir partijos aparatas turi pasitraukti iš visų devynių jos okupuotų ir pavergtų valstybių ir kad būtų sudarytos sąlygos mūsų tautoms laisvais ir nesuklastotais rinkimais atkurti savų kraštų konstitucinius organus;

b) Veikti JT ir laisvojo pasaulio vyriausybes ir visuomenę priversti Sovietų Sąjungą vykdyti JT nutarimus, liečiančius Vengriją ir nesvyruojant taikinti Sovietų Sąjungai JT statute numatytas kolektyvines priemones.

GRUPIŲ PASITARIMAI IR PERSPEKTYVOS

— New Yorke šiuo metu vykstančius liet. politinių grupių pasitarimus nesklandumams ir nevieningumui mūsų tarpe pašalinti vertinu teigiamai. Reiškiu nuoširdžią viltį, kad visi psichologiniai ir ktokie anksčiau ar vėliau kilę sunkumai, nesusipratimai ir priekaištavimai bus sėkmingai nugalėti ir kad sveika politinė išmintis ir subrendimas paims viršų.

RYTŲ IR VAKARŲ SANTYKIAI ATEITY

— Europoje šiuo metu visas didžiosios politikos dėmesys kreipiamas į Vokietijos rinkimus, kurie įvyks šį rudenį. Tų rinkimų išdava gali paveikti gaili paveikti į Rytų ir Vakarų santykių raidą, politinių Europos problemų — Vokietijos sujungimo ir pavertųjų valstybių išlaisvinimo — tokį ar kitokį sprendimą. Nuo samprotavimų ir spėliojimų kaip, susilaikau.

LIETUVOS IR KITŲ PAVERTŲ TAUTŲ LAISVINIMO PERSPEKTYVOS

— Pereitų metų įvykiai Lenkijoje, ypač Vengrijoje, pasireiškė neramumais visuose kituose Sovietų pavergtuose kraštuose ir drąsiau manifestuojamas laisvės ilgesys pačioje Sovietų Rusijoje aiškiai įrodo, kad Sovietų imperialistinės ekspansijos sudarytoji, saugumui ir taikai pavojingoji padėtis negalės ilgiau tverti. Visos Kremliaus diktatorių klastingos pasangos su tvirtinti pašlijusią Sovietų padėtį mūsų kraštuose, užliūliuoti naujais pasiūlymais laisvojo pasaulio budrumą, be abejo, nueis niekais Bus sukrėtimų, konvulsijų, represijų, tačiau pavertųjų išsilaisvinimas tėra tik laiko ir ištvermės klausimas. "Nebeužvenksi upės bėgimo..."

MINTYS IR VILTYS PO P. E. T. SESIJOS

Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas, vadovavęs Lietuvos delegacijai Pavertų Europos Tautų Seimo nepaprastoje sesijoje Strasburge, prieš grįždamas į New Yorką "Eltos" bendradarbių painformavo klausimais, susijusiais su PET veikla ir kitais mūsų ir pasaulinės politikos klausimais.

IŠVADOS PO PET SEIMO SESIJOS

— 1957 m. balandžio 26-30 d. d. specialioji PET sesija Strasburge buvo trečia iš eilės Eu-

ropoje. Aktyviai dalyvavęs visuose PET posėdžiuose ir būdamas vienas šios organizacijos pradininkų, drįstu teigti, kad PET išaugo į rimtą ir autoritetinę veiksnį kovai už Sovietų pavertųjų Centro ir Rytų Europos valstybių, jų tarpe ir Lietuvos, nepriklausomybę ir laisvės atstatymą ir kad PET vaidmuo ir įtaka šiandien jau jaučiama tarptautinėje politikoje.

PET santykiai su Europos Taryba, kurios būstinė yra Strasburge, ypač su jos patariamuoju seimu pasidarė dar glaudesni. Šiam pastarajam vienu balsu priėmus K. Wistrando, specialios komisijos pirmininko, rezoliuciją, santykiai darosi pastovūs ir oficialūs. PET sesija Strasburge paženklinio naują etapą kovoje už pavertųjų valstybių išlaisvinimą europinėje plotmėje, kartu paryškino nuolat didėjantį PET organizacijos svorį bei reikšmę. Tai rodo gausu laisvosios Europos dalies valstybininkų ir parlamentarų dalyvavimas mūsų posėdžiuose ir jų padaryti pareiškimai.

KOKIŲ ŽYGIŲ PET KETINA IMTIS ARTIMIAUSIOJE ATEITYJE

— Pagrindiniai PET žygiai artimiausiu laiku bus šie:

a) Daryti įtakos, kad ateinančios Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos darbotvarkėn būtų įrašytas Sovietų agresijos žygiais sudarytos

Ir toje lietuviybės išlaikymo vagoje gal daugiausia nusipelnusi yra ta paprasta, nežinanti gyvenimo gudrumų, užkampių bei apgaulės, kaimo lietuvė motina. Ji su aušra kėlėsi sunkiems namų darbams, praleidusi nemigo naktį prie verkiančio kūdikio. Jos diena buvo ilga, išpinta darbais darbeliais, kurie reikalauja jos darbščios rankos skubiai ir nekantriai. Ji pasakutinioji užpūtė namuose žiburį vakare.

Užmiršdama save ir savo vargus, ji davė mūsų tautai daug sūnų ir dukterų, kurie ją kėlė iš miego, ją vadavo iš nelaisvės, puosė ją nepriklausomybės metais.

Tai tą pačią kaimo motiną Petras Rimša įsimbolino savo "Vargo Mokykloje", tą pačią nuo darbų neatsitraukiančią motiną, kuri sėdėdama prie ratelio su knyga rankoje mokė mažą vaikutį skaityti lietuviškai. Ta varginga kaimo motina išlaikė lietuvišką žodį dainuodama ir kalbėdama su savo vaikais kasdieniniame gyvenime.

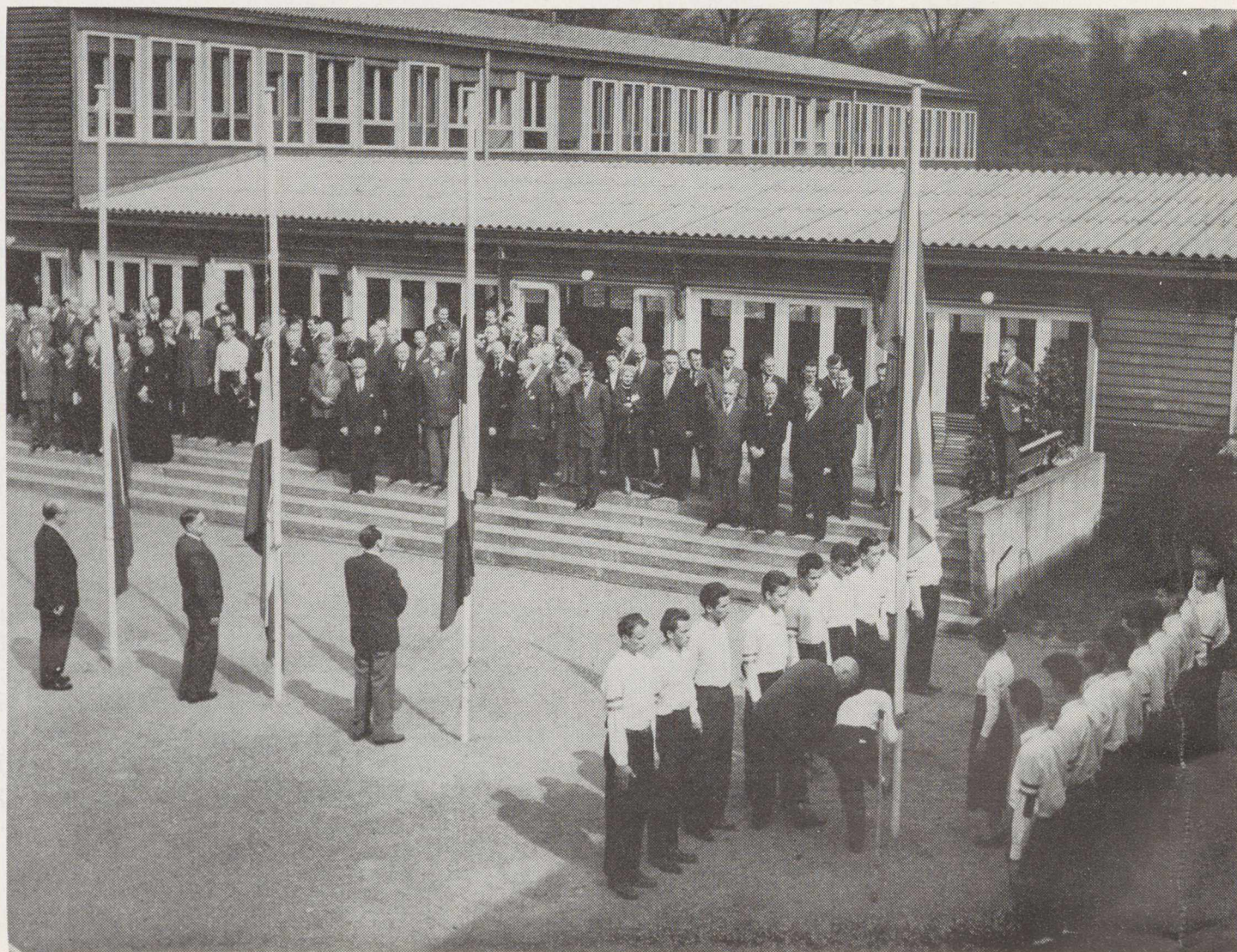
Caristinės Rusijos priespaudos metais kaimo motina buvo toji kukli, ištverminga "Vargo Mokykla", kurią galėjai rasti beveik kiekvienoje lūšnelėje.

Vargo Mokyklos Motina neleido vaikams užmiršti gimtosios kalbos. Ji diegė lietuviško rašto meilę, ji buvo draudžiamosios knygos vartotoja, ji švelnia, bet tvirta motinos ranka kovojo prieš okupaciją.

Šiandieną, kada mūsų tėvynė yra sulaukusi panašaus likimo, kada mes, benamiai, negalime grįžti į savo apleistus, prietemoj būdinčius namus, tebūnie ta "Vargo Mokyklos" motina išei-vijoje kiekvienai motinai švyturys lietuviško gyvenimo kelyje.

PAVERGTŲ EUROPOS TAUTŲ sesiją pradedant pake- liamos 9 komunistinės Rusijos pavertųjų valstybių vėlia- vos. Garbės sargyboje Vengrijos studentai — laisvės kovotojai.

FLAGS of the captive nations are raised before opening of the 3rd session

PLATAUS DARBO IR PASISEKIMO KELIU

Bostono ir apylinkių lietuviai gerai pažįsta advokatą, Lietuvos Garbės Konsulą Antaną O. Šalną. Nors šiame krašte gimęs ir augęs, čia mokslus ėjęs, tačiau laisvai kalba ir rašo lietuviškai, aktyviai dalyvauja lietuvių visuomeniniame, kultūriniame gyvenime, savo straipsniais garsina Lietuvą amerikiečių spaudoj, prirena jos dabartinę tragediją.

Akylesnis stebėtojas, aplankęs adv. A. Šalnos įstaigą, esančią 395 W. Broadway, So. Boston, Mass., pastebės tarpe kitų foto nuotraukų ten sienoje kabantį Washingtono valstybės aukštesniojo teismo teisėjo Kriaučiūno paveikslą, dedikuotą jo draugui Šalnai lietuvių kalba.

Tos įstaigos frontinėje pusėje yra Lietuvos konsulato iškaba. Ten randi sekretorę Feliciją Grandelytę, šiame krašte augusią lietuvių jaunimo veikėją, "Vyties" žurnalo anglų kalbos redaktorę. Ji yra dviejų lietuvių žinomų advokatų ir veikėjų sekretorė — Antano Šalnos ir Zuzanos Šalnienės. Tai ypatingas atvejis, kad vyras ir žmona abu iš jaunų dienų yra aktyvūs šio krašto lietuvių veikėjai, abu profesionalai teisininkai, abu plačiai žinomi ne tik tarp lietuvių, bet ir plačiojoje amerikiečių visuomenėje.

Zuzana Šalnienė, kaip profesionalių moterų veikėja, yra pasireiškusi ir tarptautinėje plotmėje. Ji pastoviai dalyvauja Jungtinių Tautų atitinkamuose posėdžiuose. "Lietuvių Dienų" redakcijos prašomas aplankiau ponus Šalnas jų jaukiuose namuose 305 Harvard St., Cambridge, Mass. Mano specialus uždavinys buvo gauti informaciją apie Zuzanos Puišytės-Šalnienės lietuvišką, amerikietišką ir tarptautinę jos veiklą.

Širdingai dėkodamas už suteiktas informacijas, maloniai pateikiu jas šio žurnalo skaitytojams.

Gražiai kalbate ir rašote lietuviškai. Ar teko lankyti kokią lietuvišką mokyklą, ar kaip kitaip išmokote? — kreipiausi į ponią Šalnienę, pradėdamas oficialų pasikalbėjimą.

— Buvau tėvų atvežta į Ameriką mažytė mergaitė 1901 metais. Tada čia nebuvo jokių lietuviškų mokyklų ir todėl neteko lankyti. Tėvai buvo sąmoningi lietuviai, stengėsi kalbėti grynai lietuviškai, todėl iš jų ir mokiausi. Vėliau padėjo skaitymas lietuviškų knygų ir laikraščių, dalyvavimas lietuvių organizacijose.

— Ar galima pasiteirauti, kokiose lietuvių organizacijose Jums teko daugiau dirbti?

— Iš jaunų dienų dalyvavau lietuvių choruose ir teatro grupėse Worcesterio ir Bostono miestuose. Būdama studente, tuoj po pirmojo

KAZYS MOCKUS, Boston, Mass.

ZUZANA ŠALNIENĖ, Boston, Mass., ♦ advokatė ir veikėja lietuvių ir amerikiečių tarpe. Šių metų kovo 18 — bal. 5 d. d. ji dalyvavo New Yorke įvykusioje Moterų Statuso komisijos prie Jungtinių Tautų sesijoje. Komisiją sudarė 18 JT narių, kurioms pirmininkavo švedė Agda Rossle..

(Žiūr. šio LD numerio viršelio nuotrauką, kurioje I-ma iš kairės yra Z. Šalnienė, atstovavusi International Federation of Business and Professional Women, o I-ma iš dešinės — žurnalistė Salomėja Narkėliūnaitė, atstovavusi Mouvement Mondial des Meres; vidury — sesijos pirm. ponis Rossel ir JT nevalstybinių organizacijų viršininkas M. Hogan).

SUSANNE SHALLNA, Boston, Mass., a distinguished Lithuanian-American attorney and civic leader, wife of Consul of Lithuania, Mr. A. O. Shallna.

pasaulinio karo, lankiau su prakalbomis eilę lietuvių kolonijų. Taip pat teko kalbėti Lietuvos reikalais daugybėje amerikiečių susirinkimų. Dalyvavau SLA veikloje. Dešimtį metų buvau to susivienijimo centrinės teisių komisijos nare. Nuo pat įsikūrimo priklausau N. Anglijos Baltų Amerikiečių draugijai. Esu Bostono Liet. Kultūros Klubo narė, skaičiau to klubo (tada jis vadinosi Rašytojų klubas) susirinkime paskaitą darbo teisės klausimais, mielai dalyvauju klubo susirinkimuose, seku naujosios imigracijos darbuotojų veiklą. Sykiu su vyru, Lietuvos garbės konsulu, dalyvauju įvairiose lietuvių iškilmėse, minėjimuose, pagerbimuose.

— Jums tenka plačiau reikštis Jungtinių Amerikos Valstybių ir tarptautinėse moterų profesionalių organizacijose ir šiaip šio krašto viešajame gyvenime, esate plačiai žinomas ir ger-

biams asmuo; ar galiu sužinoti bent stambesniųjų organizacijų vardus?

— Teisės studijas Bostone universitete baigiau 1921 metais. Turbūt buvau pirmoji lietuviška moteris, baigusi šiame krašte teisės mokslus ir tapusi advokate. Šalia lietuviškos veiklos netrukus įsijungiau į vietinį Business and Professional Women's Club. Tas klubas priklauso prie visos Amerikos panašių klubų sąjungos, o toji sąjunga yra aktyvus narys tarptautinės profesionalių moterų sąjungos. Per eilę metų teko vadovauti tos organizacijos daliniui Massachusetts valstybėje ir dalyvauti įvairiuose suvažiavimuose. Ne kartą teko skaityti paskaitas, būti, kaip čia sakoma, pagrindiniu kalbėtoju.

Vienam seime ėjau pirmininkės pareigas, būdama Tarptautinių santykių komisijos atstove programoje Jungtinių Valstybių Federacijos, kurioje yra 1600 klubų su 190,000 narių. Eidama tas pareigas, patekau ir į Jungtinių Tautų komisiją, kuri rūpinasi moterų padėtimi tarptautinė plotmėje, duodama patarimus moterų teisių, atlyginimų klausimais visiems Jungtinių Tautų nariams. Toje Jungtinių Tautų komisijoje atstovauju tarptautinę profesionalių moterų federaciją.

Per eilę metų mūsų organizacija labai stipriai rėmė genocido konvencijos ratifikavimą ir ta prasme galėjome patarnauti pavergtų tautų, tuo pačių ir Lietuvos reikalui. Pastarojoje sesijoje, po kurios padarytą nuotrauką Tamstos turite, teko sakyti dvi kalbas specifiniais profesionalių moterų klausimais. Malonu buvo ten sutikti aktyvią lietuvių žurnalistę Salomėją Narkėliūnaitę.

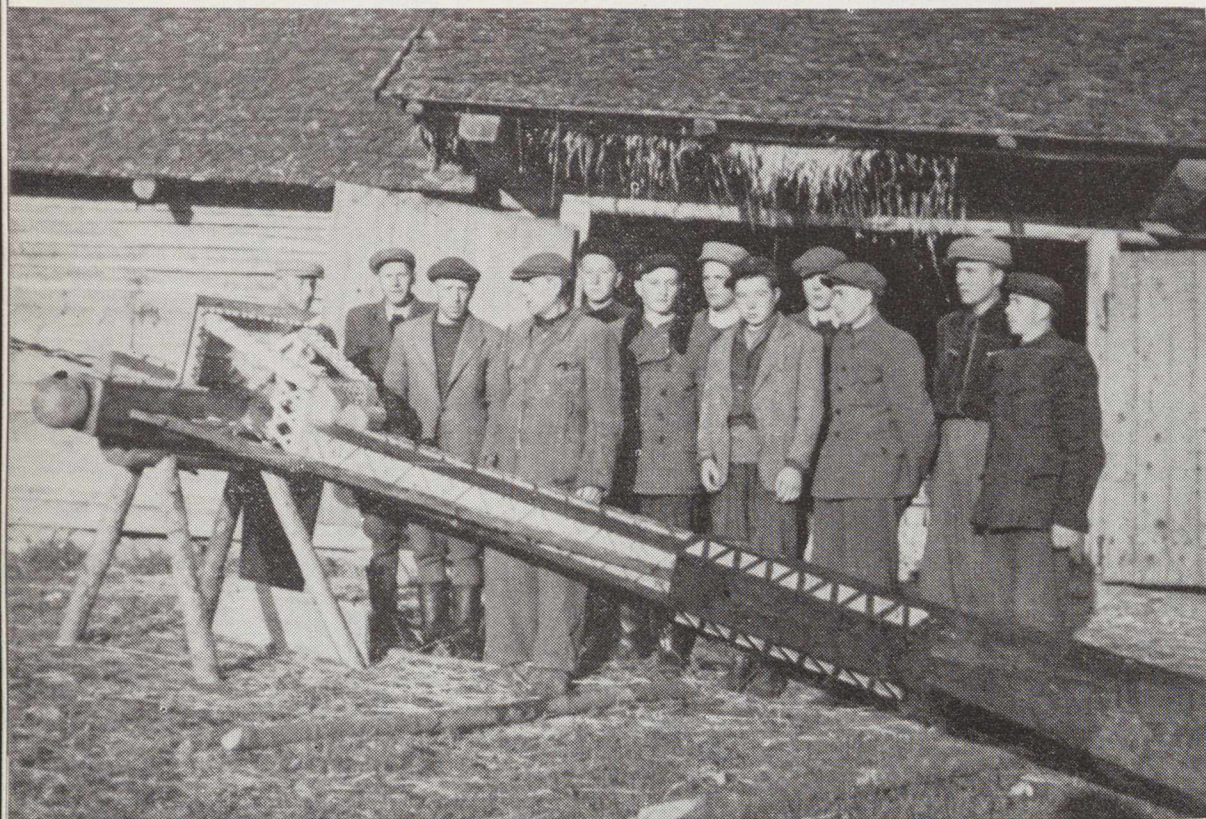
Eilę metų buvau Bostono miesto Zonta Club pirmininkė. Tai panaši moterų organizacija, kaip kad turi vyrai Rotary klubus.

Buvau Massachusetts valstybės moterų teisininkių organizacijos pirmininkė. Taip pat teko būti pirmininke tarptautinės moterų teisininkių organizacijos, turinčios originalų Kappa Beta Pi vardą.

ŠALNIENĖ KALBA viename amerikiečių moterų susirinkime, Boston, Mass.

MRS. A. O. SHALLNA GIVES A TALK at one of the Women club's meeting. R. to l.: M. D. Smith, Norhampton, Mass., Margurite Fisher, Ph. D., Syracuse, N. Y.

KRYŽIUS — SPAUDOS LAISVĖS PAMINKLAS. Čia matome lietuviško kryžiaus Punske statytojus ir dirbėjus. Jie stovi prie kluono, kuriame kryžius buvo dirbamas. Nuotrauka padaryta pora minučių prieš pradėdant kelionę į statymo vietą.

THESE FOUR PICTURES on this page show how a Lithuanian community in one of Polish provinces erects a Lithuanian cross dedicated to their native Lithuania. The cross was blessed by a Polish Bishop.

VIENO KRYŽIAUS ISTORIJA

KRYŽIUS NEŠAMAS Trakiškių-Punsko plentu ties Oškinių kaimu. "Galima buvo kryžių ir vežti, bet mes jį nešėme, atsimindami, kad Kristus pats vienas turėjo savo kryžių nešti." Šio kryžiaus nešėjų matome dvyliką.

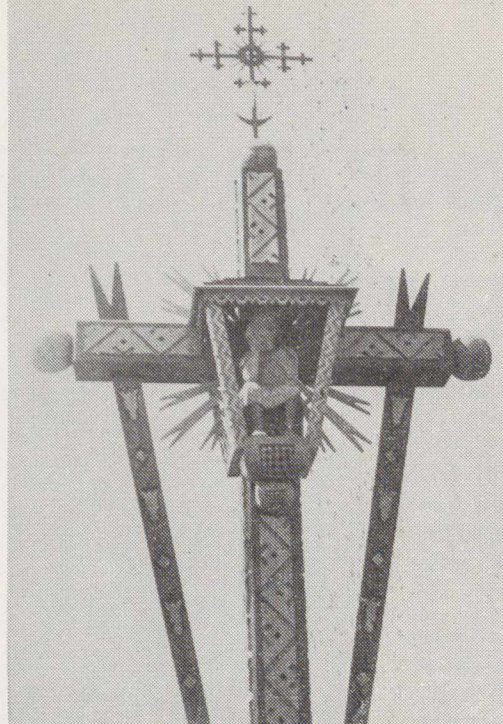
NESENIAI laisvajame pasaulyje minėjome 50 mt. sukaktį nuo spaudos atgavimo. Kokiuos paminklus palikome, be kalbų ir susirinkimų?

Spaudos laisvės atgavimo negalėjo paminėti pavergtoje Lietuvoje gyvenantieji lietuviai, bet užtat Lenkijos dalyje gyvenę lietuviai ilgiems metams paliko tos sukakties paminklą.

Jau kelinti metai siunčiu daugybę knygų Suvalkų-Seinų-Punios apylinkėse esantiems lietuviams. Gaunu iš jų ne tik karštų padėkos laiškų, bet ir žinių apie lietuviškąjį gyvenimą ten.

Viename laiške tarp kitko rašo: "Mūsų, Punsko, parapiją lankė vyskupas. Tai šia proga pastatėm gražų lietuvišką kryžių. Panašius

KRYŽIUS PASTATYTASI! Laikrodis rodo 6 val. 10 minučių. (1955 metų gegužės 12 d.) Statytojai susikaupę žiūri į rytus, kur už 5 kilometrų yra šalis, kuriai šį kryžių skyrė, ir kurioje nėra nė tos kibirkštėlės laisvės, kaip čia. Rūpintojėli, pasigailek Lietuvos...

"RŪPINTOJĖLIS visada guodė ir stiprino lietuvių laisvės kovoje. Kryžius ir dabar yra mūsų kančios stiprybė ir laimėjimo viltis!"

LOMŽOS VYSKUPAS kryžių pašventino ir suteikė atlaidus; po to palaimino statytojus ir pasakė pritaikytą pamokslą.

kryžius dabar dirba Šodžialkos ir Klevų kaimai. Kaip matot, neužmirštam garbingų tėvų papročių šis kryžius statytas, kad visi praeiviai gerai įsidėmėtų Spaudos atgavimo 50 metų sukaktį, apią ką liudyja ir įrašas: "50 M. SPAUDOS ATGAVIMUI PAMINĖTI".

Blogiau išėjo Bacelių k. tautiečiams, kuriems kažkoks piktadarys panašų kryžių išvertė. Dar vienas nemalonus atsitikimas buvo Berznikų parapijoje, kur kažkokie nekultūringi žmonės svaitydami akmenis pramušė vyskupui galvą, sužalojo vyskupo šoferį ir sunkiai sužeidė kunigą. Girdėjau, valdžia piktadarius sugavo...

Čia dedamo laiško ištrauką vaizdžiai pailiustruoja kartu atsiųstos kryžiaus statymo nuotraukos.

K. M. V.

PLATAUS DARBO IR...

Atkelta iš 5 psl.

Aktyviai reiškiausi organizacijoj, kuri vadinasi "League of Women Voters". Buvau tos organizacijos įgaliotinė ir teisinio statuso pirminkinke Massachusetts valstybėj.

Aktyviai dalyvavau respublikonų partijos veikloj. 1940 metais dalyvavau kaip delegatė respublikonų partijos konvencijoj, kurioje kandidatų į prezidentus buvo nominuotas Wendell Wilkie.

Bostone buvau suorganizavusi lietuvių respublikonų moterų klubą, kuries veikė eilę metų ir jungė šiame krašte augusias moteris, šiaip jau neturėjusias kito kokio organizacinio ryšio su lietuvių gyvenimu.

— Jums teko dalyvauti eilėje tarptautinių konferencijų. Malonėkite paminėti bent svarbesnes iš jų.

— 1936 metais dalyvavau Paryžiuje tarptautinėj profesionalių moterų konferencijoj, kaip viena iš dvylikos Jungtinių Amerikos Valstybių delegacijų. Po tos konferencijos buvau nuvykusi į Berlyną ir ten turėjau progos iš arti stebėti Adolfą Hitlerį 1936 metų Olimpiados metu. Iš Berlyno tada antrą sykį nuvykau į Lietuvą. (Pirmą sykį Lieutuvą teko lankyti 1927 metais). Antrą kartą, po dešimties metų lankydamasi Lietuvoje, mačiau didžiulę pažangą visose srityse.

1951 m. atstovavau JAV profesionalios moteris Scheviningen, Olandijoje, netoli Hagos. 1953 m. New York mieste buvusioje tos tarptautinės moterų organizacijos suvažiavime buvau priezidiumo pirmininke. 1956 m. kalbėjau tos pačios organizacijos suvažiavime Montreal, Kanadoje.

— Gal galėtumėte kiek pasakyti apie savo profesinę veiklą?

— Advokato praktika verčiuosi nuo pat studijų baigimo 1921 m. Nuo 1940 metų einu quasi-judicial pareigas kaip narė apelacijos instancijos — Board of Review, Massachusetts Employment Security. Ši apelacijos komisija, susidedanti iš trijų asmenų, išklauso ir sprendžia apeliuotas bylas įvairiuose miestuose Massachusetts valstybėje.

Esu dirbusi ir mokyklose. Dėščiau specialius teisės dalykus Radcliffe College (prie Harvardo universiteto), labai svarbioje mokykloje, žinomoje Garland School vardu ir eilėje kitų mokyklų ar kursų.

Šių metų gegužės 20 d. priimta kaip advokatė, galinti ginti bylas Jungt. Amerikos Valstybių Aukščiausioje Teisme Washingtone, D. C.

— Sveikinu, Ponja, su pelnytu pasisekimu viso "Lietuvių Dienų" kolektyvo vardu. Manau, kad tokias pareigas eiti tenka pirmai lietuvei.

..Labai ačiū! Prašau perduoti širdingiausius sveikinimus "Lietuvių Dienoms" ir jų skaitytojams. Žurnalas daro gražų išpūdį, duoda daug aktualios informacijos ir įdomiai bei gausiai iliustruotas. Iš viso man yra malonu sekti aktyvų naujosios imigracijos žmonių darbą šiame krašte. Linkiu geriausios sėkmės! — baigė basikalbėjimą advokatė Zuzana Šalnienė.

SPORTO VEIKĖJAI POSĖDŽIAUJA. Jonas Šoliūnas (deš.) Chicagos liet. sporto klubų — Ateitis, Neris — valdybos narys sporto rašytojas, ir Edv. Šulaitis, buv. Cicero liet. sporto klubo Taurus pirm., Chicagos LSP Perkūnas vald. narys ir Liet. Futbolo klubo pirm. LITHUANIAN-AMERICAN SPORTS FUNCTIONARIES of Chicago, Ill., at a meeting.

LIETUVIŲ SPORTO VEIKLA Šiaurės Amerikoje

ED. ŠULAITIS, Cicero, Illinois

Foto nuotraukos B. LUNGIO

Lietuvių sporto veikla Š. Amerikoje nors ir pamažu, bet vistiek žengia į priekį. Šiame žemyne gyvenantieji lietuviai sportininkai yra susibūrę į daugelį sporto klubų, iš kurių pažymėtini: Chicagos Neris, Chicagos Lietuvių Futbolo Klubas, New Yorko Lietuvių Sporto Klubas, New Yorko Lietuvių Atletų Klubas, Clevelando žaibas, Detroito Kovas, Toronto Vytis, Montrealio Taurus ir Hamiltono Kovas.

Be šių, yra ir mažesnių vienetų, kaip Omahos Lituanica, Rochesterio Sakalas Toronto Aušra ir kt.

Sporto klubų veiklai koordinuoti ir jiems talkinti yra Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto komitetas, kurio pirmininkas šiuo metu yra A. Nasvytis.

Patys svarbiausieji lietuvių sportiniai įvykiai šiame krašte yra metinės sporto žaidynės, kurios nuo praėjusių metų yra padalintos į dvi dalis: salės ir lauko sporto šakų. Jos buvo pradėtos 1951 metais Toronte, o po to vyko — 1952 m. Clevelande, 1953 m. Chicagoje, 1954 m. Toronte, 1955 m. Clevelande ir New Yorke, 1956 m. Chicagoje ir Detroito.

Šiose žaidynėse iki šioliai stipriausiai yra užsirekomendavę chigagiečiai, kurie yra laimėję daugiausia vietų. Praėjusių metų salės sporto šakų komandinės varžybose jiems atiteko 5 pirmosios vietos: vyrų bei jaunių krepšyje, vyrų bei moterų tinklinyje ir moterų stalo tenise. Vienintelė ne chigagiečių laimėta komandinių varžybų konkurencija — vyrų stalo tenisą nurungė Toronto Vyties sportininkai.

Praėjusiais metais bene gražiausiai užsirekomendavo Detroito Kovo ir Chicagos LFK futbolininkai,

kurie amerikiečių pirmenybėse laimėjo pirmąsias vietas. Detroitiečiai meisterio vardą išsikovojo vietinėje II-je divizijoje, o Chicagos futbolininkai pelnė pergalę "National Soccer" lygoje, kuri apėmė Illinois, Indiana ir dalį Michigan valstybių. Prieš trejus metus panašų laimėjimą buvo pelnusi New Yorko LSK futbolo komanda, kuri tada pasipuošė "German-American lygos" "Premier" grupės meisterio vardu.

Taip pat gražiai reiškiasi ir Toronto Vyties futbolininkai, bet jiems, turint stipresnę konkurenciją, I-mos vietos laimėti dar nepavyko. Krepšinyje kitataučių tarpe bene geriausiai sekasi Montrealio Tauro ir New Yorko Atletų klubų krepšininkams, nors ir kitose vietose šioje srityje nesnaudžiama, bet didesnių laimėjimų nepasiekta, nes tenka susidurti su aukšta šio krašto krepšinio klase.

Iš kitų sporto šakų tenka pažymėti šachmatininkus, kurie irgi skina gražius laimėjimus. Iš pavienių šachmatininkų išskirtini: Povilas Tautvaišas Chicagoje, Kazys Merkis Bostone, Kazys Škėma Detroito ir Povilas Vaitonis Hamiltono.

Dar būtų galima paminėti pavienių mūsų lauko tenisininkų pasireiškimus amerikiečių tarpe, nors jų laimėjimai yra kiek mažesni. Tenka apgailestauti, kad anksčiau amerikiečių tarpe gražiai pasireiškė mūsų jaunieji stalo tenisininkai paskutiniu metu gerokai atšalo, ir jų pasirodymų beveik kaip ir nematome.

Sporto jaunimas auga, jėgos nemenkėja, palinkėtina tik daugiau ryžto, o žygiai bus našesni ir sekė užtikrinta.

BR. KETURAKIS, buv. Fizinio Auklėjimo ir Sporto komiteto pirmininkas, įteikia dovanas VI-ųjų Š. Amerikos liet. sporto žaidynių laimėtojams. Dešinėje Chicagos L. sk. Neris pirmininkas A. Lauraitis.

BR. KETURAKIS, President of the Physical Education and Sports Committee, presents trophies to winners at the 6th National Sports Festival of the U. S. and Canada.

CHICAGOS LIET. FUTBOL klubo komanda, laimėjusi "National Soccer League" II divizijos meisterio vardą.

A LITHUANIAN-AMERICAN SOCCER TEAM of Chicago, Ill., this year's champion of the National Soccer League, 2nd division.

CHICAGOS L. S. K. NERIS krepšinio komanda, laimėjusi I-ją vietą VI-se Š. A. liet. sporto žaidynėse Chicagoje 1956 m.

LITHUANIAN BASKETBALL TEAM NERIS, Chicago, Ill.

MOTINA

Foto V. Maželis

MOTINA

JUOZAS BERTULIS, Los Angeles, California

LEGENDA

MOTINA išaugino šešis sūnus ir vieną dukterį.

Kartą ji visus juos susivadino ir tarė:

"Mano mieli vaikai, jūs jau subrendote ir kūnu ir dvasia. Mano trobelėje pasidarė jums visiems jau per ankšta: norom nenorom turite mane palikti Aš duodu jums mėnesį laiko — apsvastykite ir pasirinkite kiekvienas sau amatą, kad su juo galėtumėt iškelti į platųjį pasaulį. Pagal jūsų pasirinktą amatą kiekvienam duosiu po atitinkamą palaimos įrankį, kuris sunkioje valandoje teiks jums naujos drąsos ir jėgų. Būdami svetur nepamirškite savo gimtosios pastogės. Elkitės taip, kad man ir visai mūsų giminei atnešumėte ne gėdą, ber garbę."

Vaikams atsisveikinant, ji kalbėjo:

"Žinokite, absoliučiai tobulo žmogaus pasaulio nėra. Jis vertinamas pagal savo darbus ir poelgius. Ant vienos svarstyklės lėkštės dedamos jo gerosios, ant kitos gi — jo blogosios savybės. Nusvyrančioji lėkštė parodo tikrąją vertę ar nevertę."

"Elkitės taip, kad apie jus kalbėtų ne jūsų liežuvis, bet jūsų darbai."

Jos paskutiniai žodžiai buvo:

"Po penkerių metų vėl susirinksite pas mane ir papasakosite, kokius būsite turėję išgyvenimus ir kokius darbus būsite atlikę. O dabar tai apsvastykite ir rimtai bei griežtai nutarkite."

Po mėnesio vaikai vėl pas motiną susirinko.

Vyresnysis prabilo:

"Aš, motute, nutariau būti gam-

tininku. Noriu iškelti į žemės paviršių ir parodyti pasauliui visą mūsų sklypo ir visos Lietuvos turtą, tiek medžiaginį, tiek dvasinį."

Motina jam davė kastuvą ir pasakė:

"Kask iš žemės į paviršių atidžiai, kantriai ir ištvermingai. Nepersistenk, kad nenulaužtum koto. Neturėdamas atramos taško, užsibrėžto tikslo nepasieksi..."

Antras sūnus tarė:

"Aš būsiu rašytojas. Patieksiu pasauliui visas savo susikaupusias mintis. Noriu nušviesti visa, ko žmonės nepastebi. Noriu iškelti žmogaus vertybę, kai jis elgiasi kilniai, ir jo menkumą, kai jis pasiduoda žemiesiems jausmams."

Motina davė jam rėtį ir pasakė:

"Garbingas tavo darbas bus, sūnau, bet nedėkingas. Vienok, jeigu jau pasirinkai, tai eik ir daryk. Tačiau nepaleisk į pasaulį visų savo minčių, stropiai jų nepersiojęs per šį rėtį. Mažas aukso trupinėlis yra daug vertingesnis negu didelis geležies gabalas, mažas grūdas vertesnis už visą pelų maišą..."

Trečias sūnus tarė:

"Aš būsiu kunigas. Noriu paguosti ir sustiprinti visus kalinius ir beturčius, visus kūno ir dvasios ligonius.. Aš noriu mokyti žmones, kad jie suprastų tikrąją Dievo ir artimo meilę. Noriu tai, ką skelbsiu žodžiais, rodyti ir gyvenimo pavyzdžiu."

Motina atnešė skylėtą terbą, įdėjo į ją rožę ir pasakė:

"Tavo pasirinkimas, sūnau, gražus, kaip šis rožės žiedas; bet visame kelyje rasi dyglių. Jei norėsi būt tikru apaštalu, tavęs nekės tie,

kurie apaštalauja tik gražiais žodžiais, ir tie, kurie nori, kad už tvienuo jo žodžio. Ji sėdėjo rimtai, nekeįmą būtų atlyginta jau šiame pasaulyje. Šelpti beturčiams tu rinksi aukas, bet, dedant jas į terbą, tau dygliai nuolat braižys ranką! Vienok eik, sūnau, ši rožė bus tau padrąsinimas į tikslą, kuris gražus, kaip šis žiedas. O tavo nubraižytų rankų ir kojų kraujo lašeliai bus Dangaus suskaičiuoti."

Ketvirtas sūnus tarė:

"Aš nusistačiau būti architektu. Noriu pastatyti tiek daug namų, kad visi žmonės būtų aprūpinti namais, mokyklomis ir logoninėmis. O tada noriu pastatyti tokį aukštą aukštą pastatą ir jo viršūnėje įtaisyti tokią galingą šviesą, kuri būtų matoma iš įvairių tolimų valstybių. Ir visi, žiūrėdami į šią šviesą, žinos, jog čia tavo, mamute, sūnus tai padarė. Toji šviesa gi turės tokią galią, kad kiekvienas ligonis, kurį tie spinduliai apšvies, atgaus savo sveikatą. Bokšto papėdės vidury bus bažnyčia, pilna jaukumo ir mistikos šventovė. Čia rinksis žmonės, giliai susikaupę, nuoširdžiai išreikšti padėką Visagaliui. Eidami į šią bažnyčią, žmonės kasdienius reikalus paliks už durų."

Motina atnešė jam žibintą, žvakę ir mastelį ir pasakė:

"Tu, sūnau, būsi mūsų tautos žibintas. Bet visur sutiksi piktų viesulų, kurie tavo pastatus stengsis nugriauti, o iškeltą švyturį užgesinti, nors jie būtų visai žmonijai naudingi. Kiekvieną kartą, kai tau ateis šviesi mintis, užsidek žvakę ir įstatyk ją į šį žibintą. Jokie viesulai į jo vidų neįsibraus ir jokie vėjai liepsnos neužpūs. O šitas mastelis bus tavo patarėjas: kai imsi planuoti, kaip įvykdyti savo projektus, pasižiūrėk į šį mastelį ir pasitikrink, ar ne pernelyg plačiai užsimota."

Pagaliau atėjo penktojo sūnaus eilė kalbėti. Ir jis tarė:

"Mudu su sesute nutarėm niekur neiti. Mudu, mamute, liksime pas tavę, kad tu neliktum viena, jei netikėtai ateitų pas tavę priešai. Aš tavę globysiu ir ginsiu, o seselė tavimi rūpinsis ir slaugys, kai tu pavargsi."

Motina davė sūnui šakes, dalgį ir lazda ir pasakė:

"Visus aštirus dalykus sugebėk taip pastatyti, kad jie būtų ir tau naudingi ir priešui baisūs. Nelengvas tai bus darbas, ir tu labai pavargsi. Tada imk šią lazda — ji bus geras ramstis poilsui ir duos jėgų ir drąsos naujam pasiryžimui. Geriems žmonėms ši lazda nebaisi, ji tebaudo tik nedorėlius."

Dukterei motina davė prijuostę ir tuščią sąsiuvinį, sakydama:

"Visi tavo poelgiai ir darbai mūsų šeimos ir tautos atžvilgiu tebūna apsaugoti nuo bet kokio sutepimo. O visas patirtas žinias, kurios būtų naudingos žmonijai, surašyk į šį sąsiuvinį. Tegul kiekvienas tikras žmogus čia surandą sau ir savo vaikams raktą į gyvenimą, tikrąjį dabarties ir ateities gyvenimą."

Šeštasis sūnus visą laiką rymojo susimąstęs ir nekalbus.

Motina paklausė, kodėl jis nesaiko savo pasirinkimo.

Sūnus atsakė:

"Aš nežinau, mamute, ar tu galėtum mano pasirinkimui padėti. Gal aš per toli nuskridau. Aš labai prislėgtas savo pasirinkimo. Neįsimaunu, gal tai yra tik tuščia svajonė, o gal tai ir galima įvykdyti. Aš... noriu... užkariauti pasaulį!"

Tai ištarsęs, lyg patsai susigėdo, lyg savo paties žodžių išsigando.

Visi į jį sužiuro nustebe. Vien

MOTINAI

V. MYKOLAITIS - PUTINAS

*Tas vakaras kaip krištolas,
O tolyje varpai.
Tokį, motute, vakarą
Ir tu mane supai.*

*Pro langą saulė leidosi
Pašvaiste ugnine, —
Tu poterį kalbėdama
Meldeisi už mane,*

*Kad aš užaugčiau didelis,
Ir sveikas, ir gražus, —
O saulė žarstė vygėje
Tuos žėrinčius dažus.*

*Paskui atėjo sutemos,
Juoda rudens naktis.
Per naktį alpo motinos
Nerimstanti širdis.*

*Kai išklydau iš tėviškės,
Atsimenu gerai,
Galulaukės arimuose
Liepsnojo vakarai.*

*O kai grįžau pavasarį
Su paukščiais iš pietų,
Audringi rinkos debesys
Ant tėviškės skliautų.*

*Radau tavę palinkusią,
Kaip obelį laukuos.
Ne, nebedaug tau nemigų
Gegutė iškukuos...*

*Ak, rodos, vakar—užvakar,
Motut, mane supai,
O štai tą tylų vakarą
Tau skambina varpai.*

Šis eilėraštis paimtas iš Putino poezijos rinkinio "Rūsčios Dienos", kurį 1944 m. išspausdino Sakalo leidykla. Vokiečių nacių cenzūra rinkinio nepraleido, įtūžusi ant autoriaus už jo 1939 m. paskelbtą eilėraščių "Kelias atgal".

tik motina atsidėjus klausėsi kiekjudėdama, tarsi užburta. Sūnus gi kalbėjo:

"Bet aš noriu, mamute, užkariauti pasaulį tokiuo ginklu, kuris kitus pavergtų be kraujo praliejimo. Noriu, kad tas ginklas žmones ne žudytų, bet, anaipol, padarytų juos laisvus. Kad jie būtų užkariauti, bet kad nevergautų nei kūnu, nei dvasia! Mano ginklas te nebaugina, bet ramina. Šio ginklo jėgos pagauti teveikia vieni kitus, te taip užkariavimas eina per visą pasaulį. Bet nežinau, motule, ar šiam mano pasirinkimui tu galėtum duoti ginklo palaimos?"

Motina susikaupė.

Visi tylėjo tartum sustingę.

Tada motina atsikėlė, nukabino nuo sienos kankles ir išdidžiai, pilna rimtumo, padėjo ant kelių jam kankles, o skersai stygų uždėjo tepuką. Po to su tikra motiniška meile suspaudė rankomis jo galvą, pabučiavo ir nė žodžio netarusi išėjo į sodelį. Čia ji atsiduso ir atsistodė pasilsėti.

O penki jos sūnus išėjo į pasaulį.

Marija Urnežus

Ž I E D A I L A T V I J A I

O, Motin Latvija, prie kryžiaus ten suklupus,
Nuo plieno kardo kruvina ir sužalota, —
Švenčiausioj vietoj mūsų gėlės tau paklotos.
Jaučiu: kaip maldos į erdves kodylais supas.

Netiesai užgesint sūnai kraujuos suklupo.
Kaip varpas šaukia, taip mes šaukt kad nesustotum!
Tironus laužti! Miršta sesės keršto puotoj!
Budėkime! Kad širdys sveikos būt kaip lūpos.

Palikim skaistūs nuodėmei ir tironijai,
Kaip ėjo kankiniai ir mūs vaikai, — mes žinom.
Nuo Dievo viesulo tegriūna melo sijos!

Ši lapkritį palenkim galvas atminimui,
Te šventai garbei milžinų jėga atgija,
Kai švęsim auka — motinos prisikėlimą!

D V I T Y L O S

Štai dieviška tyla, kuri išsaugo grūdą
Ir jauną gyvastį nuslėpt pasauliui vėl.
Jinai šventa tyla, tik gerumu nubudus,
Pirmoj tyloj į saulę akys atsivėrė,

Nuvargusiam pridengt ir sielai pailsėt.
Kad kilčiau tiesumon ir nerčiau sukuriuos,
Ir skambančioj srovėj mirksnius kaip auksą gėriau,
Supaus vandens lelijose lyg tai sapnuos.

Kai plėšdami lapus ateina žvarbūs vėjai
Ir viską nuneša, ką patiekė širdis, —
Tyla antroji žengia — gailėsčiu stiprėja —
Ir liepia žvelgt per amžinos šviesos akis.

S V E T U R

Pietuos yra, vai, daug gražių gėlių,
Jei man kas duotų, aš neskinčiau jų.
Aš nemainyčiau — ne — tremties kely
Į miško rožę tėviškės šaly.

Čia milžinai kalnai pedebesiuos.
Aštrių viršūnių sniegas puošia juos.
Nors toliai platūs, širdį traukia vis
Lielupės upės mirganti vilnis.

Svetingas grožis šildyt negalys
Pro ašaras nuslysta į šalis.
Širdies troškimas paveržė mane —
Tai tėviškė: nubudus ir sapne.

S V E Š U M Ā

Visskaistākos ziedus še, dienvidos
Es neplūktu viņus, ja dotu man tos.
Pret mežrozēs ziedīņu dzimtenē.
Es nemainu viņus it visus — ak nē!

Ir kalni kā milži, lās mākoņus šķel,
Pār ielejām sniegotas galotnes ceļ.
Tiem tāles gan pieder, bet ne — mana sirds.
Ta traucas, kur zilgani Lielupe mirdz.

Šis skaistums to nespēja iesildīt,
Ja asaru miglā tas garā vien slid.
Sirds vienu tik lolo un vienu tik zin:
Vai sapni, vai nomodā — dzimteni min.

MARIJA URNEŽUS-LAMBERGS, latvių poetė, dainininkė ir muzikė, Boston, Mass.
MARIJA URNEŽUS-LAMBERGS, Latvian poetess and singer, Boston, Mass.

Marija Urnežus-Lambergas yra lietuviškos - latviškos šeimos atžala: jos tėvas buvo lietuvis, o motina — latvė. Nors poetė Marija gimė, augo ir mokslus ėjo, o vėliau ir dirbo Jelgavoje, Latvijoje, jaunystėje įdiegtas lietuviškumas josios sieloje įleidžia gilius šaknis. Savo pasaulėžiūroje ji iš viso nebrėžia jokių sienų tarp broliškų lietuvių ir latvių tautų. Maldas, išmoktas jaunystėje, dar ir dabar ji skaito lietuviškai.

Baigusi klasikinę gimnaziją, Marija Urnežiūtė pradeda mokytis dainavimo Jelgavos liaudies konservatorijoje. Dainavimo studijas baigia 1934 metais ir kaip dainininkė reiškiasi simfoniniuose koncertuose, Rygos radijofone, bažnyčiose ir dainų šventėse. 1940 metais vargoninkauja ir veda katalikų bažnyčios chorą. Muzikalinėj veikloj reiškėsi tremties metais Vokietijoje, to darbo ji nemeta ir J. Amerikos Valstybėse.

Pirmas Marijos Urnežus eilėraštis atspausdintas P. Rozišio redaguojamam žurnale Ritums. Vėliau ji bendradarbiauja įvairiuose Jelgavos ir Rygos periodiniuose leidiniuose.

Pirmąją poezijos knygą "Bokštai ir Liepsnos" Marija Urnežus išleido 1950 metais Vakarų Vokietijoje. Paskutiniu metu poetė rašo naujų dalykų, turi kūrybinių užsimojimų ir rengia spaudai naują poezijos rinkinį.

Marija Urnežus yra gražiai patarnavusi ir lietuvių literatūrai, latvių kalbon išversdama Putino dramą Valdovas, suvaidintą Jelgavos teatre, ir komediją Velnias ne boba (jos pastatymą scenoje sutrukdė karas).

Dabar poetė Urnežus gyvena Bostone, talkininkauja kaip vargonininkė asistentė net trims katalikų bažnyčioms. Taip pat ją regime ir lietuvių kultūrinėje veikloje: Bostono Lietuvių Dramos Sambūrio režisorės A. Gustaitienės pakviesta, ji su pasisekimu suvaidino Ievos rolę latvių rašytojo Blaumanio pjesėje Indranai.

Marijos Urnežus vyras adv. Valdemars Lambergas yra Bostono Latvių radijo valandėlės komentatorius; radijo valandėlės vedėjas yra Lambergų sūnus Silvestras, vienas iš kuturių jų sūnų. Šios radijo valandėlės programose M. Urnežus-Lambergas dalyvauja kaip daininkė. Radijo programoje stipriai akcentuojamas latvių-lietuvių tautų broliškumas ir jų vienybės reikalas.

Poetė Marija Urnežus-Lambergas apie savo kūrėybą yra šiaip išsireiškusi: "Savyje jaučiu trejopas pareigas: Dievui, šeimai ir žmonijai, kartu menui poezijos ir dainos ofrma. Atrodytų, kad šios pareigos vieną kitą išjungia. Kartais tikrai sunku išlygti lygsvaroje, ypač, kai tenka atsilaikyti prieš svetimų jėgų veržimąsi; bet ieškoti ir surasti tikrąjį kelią yra viso gyvenimo vertas žygis; jei būtų leista, tam ieškojimui norėčiau skirti daugiau negu vieną amžių."

Bronius Mickevičius

Marijos Urnežus eilėraščius į liet. kalbą vertė Faustas Kirša. Eilėraštis Svešumā (Svetur) dedamas ir originalo kalba — latviškai.

Komunistiniai tardymai ir kankinimai

Ši ištrauka paimta iš gen. St. Raštikio atsiminimų "Kovose dėl Lietuvos" II tomo, kuris jau atiduodamas į rišyklą. Tame tome Ponia Elena Raštikienė su nuostabiu motiniško jausmo jautrumu papasakoja savo gyvenimą nuo vaikystės iki komunistinio kalėjimo dienų. Pro skaitytojo akis vaizdžiai prabėga skurdi akmenskaldžio dukters vaikystė, laimės momentai su dukrelėmis šeimoje ir išsiskyrimo tragedija.

Tardymai

KIEK dienų praėjo nuo atvežimo manęs į kalėjimą, nebeatsimenu. Vieną naktį girdžiu batų žingsnius koridoriuje. "Žingsniai!" prašnabždu. "Taip," atsako beveik visos, "išves ką nors." Žingsniai artėja prie mūsų kameros. Visos sujudo. Štai jau rakina mūsų kameros duris. Visų širdys neramios. Įeina ir šaukia:

"Raštikienė!"

"Taip! "atsiliepiu ir atsisėdu.

"Tėvo vardas?"

"Motiejus."

"Kelkis ir renkis!"

Visos sėdi išbalusios ir seka mane.

"Grįši dar pas mus, nes neįsakė pasiimti daiktų," jos nori raminti mane.

Tik spėju apsirengti, įeina tas pats prižiūrėtojas ir sako:

"Einam!" (griežtai).

Einu. Veda per pustamsius koridorių. Einame ilgai. Gal tyčia pagąsdinti mane aplinkiniais keliais vedžiojo. Galų gale nuveda prie raštinės langelio ir paduoda man baltą lapą ir liepia rašyti:

"Aš, Elena Raštikienė, Motiejaus duktė, tokią dieną išėjau iš kalėjimo." Norėjau pažiūrėti į antrą lapo pusę, bet neleido.

"Rašykis!" sušuko ir pastūmė mane.

Ką reiškia žodžiai "išėjau iš kalėjimo"? Gal išleis į laisvę? Ne, tai tik mintis. Paliks mano pasirašytą dokumentą, kad aš išėjusi iš kalėjimo, o patys nužudys mane, tokios liūdnos mintys lindo man į galvą...

Išveda į kalėjimo kiemą, įstumia į mašiną ir užrakina mano skyrių. Sulipa ir palydovai. Automobilio langai nepermatomo stiklo, nieko nematau. Veža mane, labai ilgai veža. Po ilgo vežiojimo atvežė į NKVD kiemą. Matyt, tyčia taip ilgai vežiojo mane, kad įvartytų daugiau baimės. Juk kalėjimas taip netoli nuo NKVD rūšių. Atrakino ir rūšiai suriko:

"Lipk lauk!"

Nuvedė į rūmų gražų kambarį, kabinetą. Tamsiais drabužiais apsirengęs valdininkas leido man atsisėsti. Bet greit iš ten išvedė į kitą kambarį. Ten pamačiau Rusijos žydą bolševiką, kuris tardydavo mane Panemunėje ir grasindavo atimti vaikus ir išauklėti juos taip, kad jie neapkęstų savo tėvų. Pamačiusi jį, suvirpėjau. Jis, pamatęs mane, labai iškankintą, nusikvatojo velnišku juoku. Jo veide buvo džiaugsmas vėl pamatyti savo auką.

"Zdrastvuitie, Madame Raš-ti-kiene! Kak poživajetie?" ir vėl nusi-kvatojo.

Stovėjau sustingusi.

"Nu, prachv... Smetonos dukterėčia, pasėdėsi kalėjimo rūsy, gal kitaip kalbėsi!" vėl šaukia rusiškai. Paminėjęs Smetonos pavardę ir pats įsirdo. Pradėjo plūsti Lietuvos prezidentą Smetoną biauriausiais žodžiais.

Stoviu sukandusi dantis. Taip, prezidentas Antanas Smetona mano labai artimas giminė, mano tėvelio

tikras brolis. Dėdė nežinojo, kaip ji gerbiau už jo nuveiktus Lietuvai darbus. Bet aš buvau vargo žmogus, akmenskaldžio duktė. Būdavau tyli ir nedrąsi, jei kada nuvykdavau į Prezidento rūmus. Mane varžydavo tų rūmų puošnumas ir dėdės puošni ir mano atžvilgiu oficiali šeima. Tik vieną kartą pasakiau dėdei tai, kas man atrodė ir dėl ko buvau įsitikinusi, kad jis ne taip darė. Bet jis tada nesuprato ir supyko. Tada norėjau išpėti, nes savo moters nujautimu pajutau, kad Lietuva stovi ant bedugnės krašto. Jam tada buvo keista, kad ta tylinčioji jo akmenskaldžio brolio duktė prakalbėjo. Po to daugiau jau nebemačiau dėdės. Jis su savo šeima paliko Lietuvą ir išsigelbėjo.

Tardytojui nusibodo plūsti mano dėdę Prezidentą.

"O, tu žmona Raštikio ir "plie-miannica" Smetonos, tuoj pasakyk, kas padėjo pabėgti tavo vyrui, ir būsi laisva... Štai čia yra tavo biografija (paėmęs nuo stalo lapus skaito). Buvai pradžios mokyklos mokytoja. Gerai. O paskui tapai tik vyro išlaikytine!"

"Ne, aš nebuvau išlaikytinė, aš auginau savo tris vaikus, mokiau juos ir mylėjau juos labiau už viską. Gražinkite mane mano vaikams."

"Tai priklauso nuo tavęs — pasakyk, kas padėjo pabėgti tavo vyrui, ir aš tuojau įsakysiu paduoti mašiną ir nuvežti tave pas tavo vaikus."

"Juk jūs žinote, juk aš jums Panemunėje daug kartų sakiau, kad aš nežinau, kur dingio mano vyras. Man grauzia rūpestis dėl dingimo mano vyro, o jūs dabar išplėšėte ir mano širdį — mano vaikus. Gražinkite vaikus!"

Piktas ironiškas veidas žiūrėjo į mane ir vėl velniškai nusikvatojo.

"Viską žina!.. Gerai, tylėk. Savo vaikų niekad nebematysi — ištrem-sime juos į Sibirą!"

O, Viešpatie! Tai baisu! Bet ne! Išdavikė nebūsiu ir tokia judošiška kaina nepirksiu savo laisvės!

Tardytojas matė mane labai kenčiančią. Jam užteko to. Prisigėrėjęs mano kančiomis, išėjo. Paliko kitam tardyti mane.

Vėl turėjau pasakyti, kada gimiau, kada ištekejau ir dar daug varginančių klausimų. Paskui pasodino kampe prie durų. Po kiek laiko pašaukė kitus enkavedistus, kad išvestų mane. Vedė per koridorių, paskui tamsiais laiptais žemyn. Nulipus žemyn, aukštai laiptuose stovėjęs enkavedistas suriko: "Stovėk čia!" ir viršuje užtrenkė duris. Pasidarė dar tamsiau. Stoviu mažoje aikštelėje prie laiptų. Akys priprato prie tamsos, pamačiau priešais duris. Kam mane čia pastatė? Gal kankins fiziškai? Bet tai nebaisu. Už matomų durų girdėti juokas ir keiksmas.

Ilgai stoviu toje tamsioje aikštelėje sustingusi. Staiga aukštai laiptuose atsidaro durys, ir enkavedistas iš ten sušunka:

"Į išvietę ją!"

Apačioje atidaro duris kitas enkavedistas ir įtraukia mane, saky-

damas: "Eik čia!" Prieškambaryje išvietės atskirtos pertvaromis. Mane įstumia į vieną išvietę. Po kiek laiko vėl išveda mane atgal į aikštelę. Ir vėl aukštai enkavedistas rėkia:

"Į išvietę ją!"

Ir taip jie daug kartų stumdė mane ten ir atgal. Kam jie taip darė? Pasityčioti iš manęs. Kada paskutinį kartą vėl įsakė nuvesti mane į išvietę, visose išvietėse buvo uždaryti kaliniai, o kurie netilpo, stovėjo atgręžti į sieną. Man taip pat liepė stoti prie sienos ir nežiūrėti.

Stoviu. Stovi ir kiti lietuviai, visi turime būti kaip nebyliai. Taip Lietuva niekinama ir kankinama!

"Eik su manim!" nepajutau, kaip priėjęs enkavedistas patraukė mane už rankos. Išvedė į NKVD kiemą ir įstūmė į mašiną.

Ir vėl aš kameroje. Jau rytas. Mano kameros sesės jau atsikėlusios... Buvau taip išvargusi ir taip nelaiminga... Pavasaris, bet mūsų kameroje (rūsyje) drėgna ir šalta. Nors taisyklės numato, bet jokių pasi-vaikščiøjimų kieme nėra.

Po kelių dienų vėl girdėti batų žingsniai koridoriuje nakties tyloje.

Kuri? visoms mums išsigandusioms kyla klausimas, bet greit paaiškėja. Ir vėl Raštikienė. Lauke tamsu. Naktis. Ir vėl veža mane tuščiomis Kauno gatvėmis. Apsuka didelį ratą. Užrakinta sėdžiu vienoje iš meldžiuos. Ranką laikau prispaudęs prie kostiumėlio kišenės — ten yra paslėpta didžiausia mano brangenybė — iš kalėjime gautos pusžalės duonos mano sulipdytas kryželis. Ir šią naktį NKVD rūmuose buvau niekinama ir stumdama. Ir vėl buvo grasinama ir man ir mano vaikučiams.

Jau išaušus grąžino į kalėjimą. Kalėjimo vartai uždaryti, ir kažkodėl ilgai jų neatidarė. Liepė išlipti iš mašinos. Prie kalėjimo vartų žydi kaštonų medis. Koks jis gražus — visas medis kaip didelėmis žvakėmis nusagstytas. Tas kaštonas toks mielas, kaip mano vaikystės atsiminimuose Kalėdų eglaitė. Savo amžiuje mačiau daug žydinčių kaštonų, o dabar pamačiau jų visą grožybę. Dar ir šiandien matau juos. O tų savo palydovų trijų sargų veidų neatsimenu, ir jei man reikėtų tuos nužmogintus sargus nupiešti, tai tik tris juodus stulpus nupieščiau.

Atsidarė kalėjimo vartai. Einu, kur veda. Prie langelio paduoda pasirašyti, kad grįžau į kalėjimą. Ant langelio įmerktos gėlės-tulpės. Prie jų matau mažą vabalėlį. Vargšas! Ir tu kalinys!? Mudviem su tuo vabalėliu toks vienodas likimas — tas pats batas gali sutraiškinti mus abu.

Ir vėl naktis. Ir vėl veža į NKVD. Vėl klausia beveik tų pačių klausimų. Palieka valandomis sėdėti kampe, nekrepdami į mane jokio dėmesio. Tardytojas kalba telefonu, matyti, su moterimi, nes sako komplimentus. Atsisveikina. Skambina kita ir vėl juokauja. Prisikalbėjęs atsiminė ir mane, sėdinčią kampe.

"Raštikiene, paimk kėdę ir atnešk čia prie stalo."

Atsikeliu ir atnešu kėdę. Liepia sėstis. Ir vėl tie patys klausimai, ir vėl grasina išvežti vaikus. Nieko neišgavęs iš manęs ir supykęs, prišoka prie manęs ir griebia už pečių rėkdamas:

"Tu vis meluoji!"

Aš matau tik jo didelę plačiai atvertą burną, iš kurios plūsta biau-riausi keiksmazodžiai. Pastumia, ir aš su kėde nuvirstu.

"Išveskite ją!" suriko.

Krisdama susimušiau, ir labai sunku buvo atsikelti nuo žemės. Vėl prašvitus buvau grąžinta į kalėjimą. Dieną mėginau atsigulti, bet piktas rusų sargybinių balsas liepė keltis.

Kelias dienas netardė manęs. Kelias naktis iš mūsų kameros vis vedė tardyti panelę V. Grįžusi ji šnibždėjo man, kad tardytojas klausęs apie mane. Iš pradžių ji net nespratusi, nes buvo paklausta:

"Tak čto že, u vas bukiет sidit?"

Paskui jai paaiškėjo, kad bukie-tu (gėlių puokšte) aš buvau vadina-ma.

Tardytojas klausė, ką aš kalban-ti, ar pasakojanti apie vyrą. V. at-sakiusi: "Ji verkia ir pasakoja tik apie savo vaikus, o apie vyrą nieko nežino." Klausęs ją, ar seniai mes esame pažįstamos. Pasakė, kad tik kalėjime susipažinusi.

Nuteisia į Kazachstaną

Ir vėl praėjo keletas dienų, ku-rios man atrodė amžinybė. Vieną dieną atėjęs prižiūrėtojas pranešė, kad galime nusipirkti ½ klg. svies-to, cukraus, mūlo gabaliuką ir papi-rosų. Nė viena kalinė neturėjo pini-gų, todėl negalėjo nieko nusipirkti. Kalėjimo raštinėje iš manęs buvo paimta 1.000 rublių. Gavusi vadina-muosius "išrašus", pasidalinau su visomis kalinėmis.

Kitą dieną vėl buvo netikėtumas — pranešė, kad pasiruoštume pasi-vaikščioti. Išvedė į prie kalėjimo esantį pastatą, kur buvo padaryti keturkampiai gardeliai. Kiekvieną kamerą uždarė į atskirą gardelį be stogo. Senesnės mano kameros kalinės tuoj pribėgo prie sienų. Jos ieškojo kitų kalinių parašyto ant sienos kokio nors žodžio ar trumpo laiškėlio. Gardelio duryse taip pat buvo "vilkelis". Prižiūrėtojas pro tą "vilkelį" tuoj suriko: "Atsitraukite nuo sienų!" Vaikščiojau, pakėlus galvą į viršų ir žiūrėdama į plaukiančius debesis, ir meldžiausi min-timis.

Kameroje retai verkdavau. Lai-kiausi kaip galėdama. Visada prisi-mindavau, kad savo skausmais ne-turiu dar labiau kankinti kitų kenčiančių kalinių. Pravirkdavo ir ki-tos. Naktimis vis girdėdavome batų žingsnius. Visos neramiai laukdavo-me, ar nerakins mūsų kameros du-rų. Ne, rakindavo kitur. "Jau vieną išvedė," atsidisdavome ir ilgai ne-galėdavome užmigti.

Vieną naktį, kaip ir visada, girdi-me batų kaukšėjimą. Klausome — ateina prie mūsų durų, rakina. Kiekvienos širdis neramiai plaka — kurią išves?

"Raštikienė!"

"Aš."

"Tėvo vardas?"

"Motiejus."

"Kelkis ir renkis."

Užtrenkė duris. Visos sėdi ir ra-minančiais žodžiais su užuojauta šnibžda. Visos tokios išbalusios. Tur būt, ir aš tokia pat.

"Einam!" atidaręs duris, įsako prižiūrėtojas.

"Sudiev!" tyliai pasakau liku-sioms. Arčiau esančios paspaudžia mano rankas.

Vėl atveža mane į NKVD rūmus. Vėl klausinėja beveik to pačio. Vėl grasina man ir mano vaikams, kei-kia mano vyrą ir mano dėdę Vals-tybės Prezidentą. Ir štai netikėtas klausimas:

"Koks... buvo užėjęs pas jus Alek-sote?"

"Pas mane joks nebuvo užėjęs." Tardytojas, labai įpykęs, surinka:

"Meluoji! Mes žinome, kad buvo užėjęs, tik pavarde pasakyk!"

Vėl ramiai pradėjau aiškinti, kad, jeigu ir ėjo į mūsų namus, galėjo užėiti pas kitus gyventojus, pas mane buvo atskiras įėjimas. Kad pas kitus gyventojus, pas mane buvo atskiras įėjimas. Kad pas mane nebuvo užėjęs, gali paliudyti ir tie, kurie sekė mane.

"Iš kur žinai, kad tave sekė?"

"Kaip nežinosi, kad nesislėpė, jog seka ir saugo."

Ilgai dar stengėsi tardytojas išgauti jam reikalingą pavarde. Šaukė, keikėsi ir stumdė mane. Bet mano ramūs atsakymai, kad nieko nežinau, gal ir patenkino jį. Paklausė, ar nežinau, kur gyvena dainininkė Jonuškaitė-Zaunienė ir Grigaitienė. Vėl ramiai atsakiau, kad Jonuškaitė-Zaunienė buvau sutikusi gatvėje.

"Ką ji kalbėjo?"

"Teiravosi apie mano vaikų sveikatą."

"Ar užeidavo pas jus?"

"Ne, matydavau ją tik teatre. Kur gyvena, nežinau. Grigaitienės nebuvau nė sutikusi."

Dar pakamantinėjęs apie jas, pradėjo vėl grasinti. Pakišo pasirašyti tardymo lapą. Norėjau perskaityti, kas ten buvo parašyta.

"Pasirašyk, čia yra tai, ką sakei."

"Bet ar aš galiu pasitikėti jumis?"

Šis klausimas jam buvo toks keistas ir juokingas. Su nustebusiu veidu paklausė:

"Kaip tai jūs negalite mumis pasitikėti?"

"O kaip jūs nepasitikite manim?"

Mano atsakymas pralinksmino jį. "Tai nepasitikėjimas nepasitikėjimu! He, he, he! Nu, ką gi, perskaitykite ir tada pasirašykite."

Suskambėjo telefonas, ir tardytojas pradėjo linksmiai kalbėti su kažkokia moterim. O aš sėdėjau ir verkiau.

"Išvesk ją!"

Nuvedė mane į NKVD raštinę ir pasodino veidu į sieną. Tarnautojai šnekučiuojasi įvairiomis temomis. Jie valdininkai — laisvi žmonės. O aš "nusikaltėlė", Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo kalinė. Koks mano nusikaltimas? Mylėjau Lietuvą, savo tėvus, savo vyrą ir mūsų mažytes. Aš jaučiau, kad, išleidusi vyrą, turėsiu kentėti, bet sakiau Stasiui: "Bėk, gal dar būsi reikalingas Lietuvai." Norėjau jį gelbėti ne tik kaip savo mylimą vyrą, bet ir kaip lietuvį, kuris dirbo, mylėdamas Lietuvą. Ir dabar nesigailiu, kad netrukdyčiau jam išsigelbėti, nors vienas Dievas težino, kaip kenčiu dabar.

Įėjo dar vienas enkavedistas. Tai mano palydovas į kalėjimą, vidutinio ūgio, riebaus veido žmogus. Jis žiūrėjo į mane, ir jo akyse buvo matyti užuojauta. Žiūrėdamas į mane, jis atsiduso. Nesuprantu, ar jis taip elgėsi, atjausdamas mane, ar norėdamas patirti, kaip aš reaguosiu...

Atveža mane į kalėjimo kiemą ir veda į raštinę, bet ten jau daug lietuvių kalinų. Vienas iš prižiūrėtojų rėkia:

"Pašol von!"

Aš stoviu. Ir vėl: "Pašol von!"

"Tai Tamstai sako eiti į kitą raštinę," labai maloniu ir mandagiu balsu sako mano palydovas. Einu. Atsisuku. Mandagusis palydovas bežiūri į mane ir su užuojauta linguoja galvą. Kas jis? Kaip jis pateko čia? Ne, tai ne toks, kaip kitai...

Vieną rytą girdime, kad prie mūsų durų kažkas kalbasi: "Nusirenk, pritūpk, apsirenk!" Kas čia? Matyti, bolševikai sučiupo naują auką. Atsidaro mūsų kameros durys ir įeina žemo ūgio, sudžiuvusi, labai išvargusi moteris. Ji dairosi į mus neramiomis akimis, kuriose matyti baimė ir nesisitikėjimas. Klausiamo, iš kur ji esanti, kuo kaltinama.

"Ak, čia patekau vis dėl tos karvės."

Matydamos, kad ji labai bijo ir nepasitiki, daugiau neklausinėjome apie tai. Tik vėliau, kada gerai susipažinome su mūsų Verute, ta miela moterėlė iš K. man pašnibždomis papasakojo apie savo šeimą ir vaikus. Tada sužinojau, kaip ji gera buvo lietuvė ir nekenė tų atėjų. O istorija apie karves jos buvo pasakojama tik tiems atėjūnams enkavedistams. Taip 27-oje kameroje dar padidėjo gyventojų ir skausmų.

Kartą nuvarė mus į pirtį. Grįžusi iš pirties susirgo mūsų Verutė. Diegliai skausmingai varstė jai krūtine. Kas daryti? Daužome kameros duris. Atėjusi prižiūrėtoja klausia, ko daužomės. Prašome, kad atsiųstų daktarą. Prižiūrėtoja pašaukė rusę gailestingąją seserį. Apžiūrėjusi ligonį, sesuo pasakė:

"Ką gi galiu padaryti? Vaistų nėra."

"Pastatykite taure," paprašiau.

Pažiūrėjo į mane ir išėjo. Po kiek laiko vis tik atėjo su taurėmis. Rusė atsisuka į mane ir mandagiai klausia rusiškai:

"Atsiprašau, ar tamsta daktarė?"

"Ne, aš ne daktarė, aš esu mokytoja," atsakiau. Išeidama gailestingoji sesuo, palenkdamą galvą, atsisveikina su manim. Po visų niekinimų tas pagarbos pareiškimas buvo kažkoks savotiškas. Mūsų ligonė pasveiko. Naujo rūpesčio mums keldavo Marina. Aatrodė labai gražiai, rožės spalvos, ir jai visada buvo šilta. Turėjo temperatūros. Ji buvo paimta į kalėjimą prieš 8 mėnesius, sergant pleuritu. Norėjome prašyti, kad ją paguldytų į kalėjimo ligoninę. "Ne," sakė Marina, "už sienos yra džiovininkė, kuriai jau keletą kartų plūdo kraujas, bet vis tiek jos neleidžia į ligoninę..."

Ir vėl vieną naktį sustojo batų žingsniai prie mūsų kameros, ir vėl išvedė mane. Ir vėl nuvežė į NKVD rūmus.

Rusas tardytojas karininko uniforma mandagiai pradeda kalbėti, kad jis esąs iš Vilniaus ir norįs žinoti, kuriuos karininkus aš gerai pažįstanti ir kurie atvykdavo pas mano vyrą į namus. Tuoju supratau, ką nori iškvosti iš manęs, ir išsigandau dėl lietuvių karininkų likimo. Ramiai atsakiau:

"Mes su vyru gyvenome labai užsidarę. Patys niekur nesisvečiuodavome ir pas save kitų nekviisdavome."

"Bet gi jūs pažinojote visus karininkus?"

"Ne, visų nepažinau, tik kai kuriuos."

"Ką pažinojote?"

"Geraį pažinojau generolą Vitkauską. Tai buvo vienintelis, pas kurį aš viena esu buvusi svečiuose. Mane buvo pakvietusi jo žmona. Dar gerai pažįstu generolą Karvelį. Jo žmona buvo mano gera pažįstama."

"O generolą Černių ar pažįstate?"

"Taip, pažįstu, buvo kariuomenės štabo viršininku."

"Ar užeidavo pas jus?" vėl klausia.

"Buvo užėjęs gal porą kartų pas vyrą tarnybos reikalais, dar kada jūs nebuvo. Bet tada man neteko su juo kalbėti."

"Kuriuos dar karininkus pažįstate?"

"Daugiau pavardžių neprisimeinu. Esu taip išvargusi. Juk Jūs žinote — mane atplėšė nuo vaikų."

"Ką Jūsų vyras kalbėdavo apie karininkus?" ir vėl klausia.

"Apie karininkus mes su vyru nekalbėdavome," atsakiau.

Paskaitė ištisą eilę karininkų pavardžių ir paklausė, ar pažįstu juos. Atsakiau, kad ne. Šis kariškis politrukas per visą kamantinėjimą buvo mandagus su manim. Pagaliau jis pasakė:

"Aš turiu pranešti Jums, kad po kelių dienų Jus išsiųsime į Kazachstaną." Kaip tik tuo laiku įėjo ir žydas tardytojas, kuris tardė mane dar Panemunėje, ir patvirtino:

"Taip, taip, Madame Raštikiene, po kelių dienų išvešime Jus."

"Ar su vaikais?" paklausiau.

"Nu, niet, vaikus vešime atskirai..."

Gražino mane į kalėjimą...

"Taip, mielos sesės, nebeilgai būsiu su jumis 27-je kameroje."

Tardymai stalių dirbtuvėse. Sėdžiu uždaryta spintoje

Dar nebuvo pietų laikas. Girdime, rakina mūsų kameros duris. Visos susirūpinusios pažiūrėjome į viena kitą. Įeina prižiūrėtojas ir klausia: "Raštikiene?" Atsiliepiu. "Renkis eiti!" Užsimetu apsiaustą ir einu. Veda į kiemą, bet ne į automobilį, kaip visada būdavo naktimis, bet per kiemą į pastatą, kur girdėjau, buvo, stalių dirbtuvės. Įveda į nedidelį kambarėlį. Kieme pamačiau šluojančius ir kitus darbus dirbančius kalinius. Tai buvo kriminalistai, nes vadinamųjų politinių "nusikaltėlių" neišleisdavo į darbus. Neišleisdavo ne todėl, kad komunistai būtų gerbę juos, bet todėl, kad jie buvo laikomi blogesnėse sąlygose negu kriminalistai nusikaltėliai. Prižiūrėtojas, įleidęs mane, uždaro duris. Kambarėlyje prie stalo sėdi stambus akinuotas vyras.

"Jūsų pavardė?" klausia rusiškai.

"Raštikiene."

"Tai ką, vis nenori pasakyti, kur tavo vyras?" ir pradeda vėl nuo įvairiausių klausimų, į kuriuos aš jam nieko negaliu atsakyti. Tuo laiku įeina kitas juodplaukis ir kreipiasi rusiškai į tardytoją.

"Drauge Dimitrijev..." ir kažką šnibžda rusiškai. Dimitrijevas pašoka ir piktai sušunka:

"Gerai! Tai ir pribakai!"

"Chorošo, taip ir padarysiu," atsako juodaplaukis ir greitais žingsniais išeina. Aš stoviu. Tardytojas vėl atsisėda ir, barškindamas pirštais į stalą, žiūri į prieš jį padėtą bylą.

"Ar pažįsti P.?" klausia mane.

"P.? Ne, tokios pavardės nežinau."

"Kaip tai nežinai?!" šaukia tardytojas. "Štai yra raštas, parodymas, kad jis prisipažino, jog jis pervedė Jūsų vyrą per sieną. Jis prisipažino. Prisipažink ir tu! Bet ne, tu visą laiką meluoji! Sakyk, pažįsti P.?"

"Aš nemeluojau, aš niekad negirdėjau apie tokį. Kas jis toks?"

"Tu meluoji!" Dimitrijev įpykęs atsistojo ir su iškeltais kumščiais šoko mušti mane...

"Gana!" surikau. "Gražinkite mano vaikus, mano mažyčius, gražinkite man mano dukreles!" ir raudodama parkritau ant žemės...

Durys atsiplėšė, ir trys ar daugiau enkavedistų įbėgo į kambarį.

Dimitrijevas atsitraukė. Aš raudojau. Vienas iš enkavedistų pakėlė mane nuo žemės ir net paėmęs kėdę pasodino mane. Tardytojas vėl atsisėdo ir pirštais barškino į stalą. Kiti enkavedistai išėjo. Tardytojas jautėsi nejaukiai, jo įtūžimas staiga pranyko...

...Ir, pradaręs duris, išvedė mane į koridorių, priėjo prie koridoriuje stovinčios spintos ir atidarė ją. Nustebau — spintoje stovėjo žmogus, tamsiaplaukis, labai išvargęs.

"Įeik!" sako tardytojas. Nesuprantu, ką tai reiškia.

"Ach, zdiēs zaniato," uždaro spintą su tuo išvargintuoju ir veda mane prie kitos spintos. Atidaro — spinta tuščia. Enkavedistas įstumia mane į ją ir uždaro duris. Viskas įvyko taip netikėtai. Kodėl aš įstumta į tą spintą? Mėginu stumti duris — neatsidaro, esu užrakinta. Viešpatie! Viešpatie! Esu visai nužmoginta, kaip šunį uždarė mane. Bet kas bus toliau? Spintoje tamsu. Stoviu nusiminusi ir su ašaromis meldžiuos. Dieve, kiek daug kančių nešu ant savo pečių. Stai ga — girdžiu Morzės abėcėlę iš gretimos spintos, kur uždarytas toks pat žmogus, kaip ir aš. Deja, aš nemoku tos abėcėlės, tik truputį mokiausi kameroje. Bet turiu atsiliepti ir pradedu su pirštais stuksenti savo pavardės pirmąsias raides, bet iš kažkur pasigirsta žingsniai ir piktas balsas: "Nustokite, nestunksenkite!"

Koridoriuje didelis judėjimas. Girdėjau daug žingsnių ir rusų kalbą, o paskui vėl viskas nutilo. Dabar aš pradėjau stuksenti, bet jau niekas nebeatiliepė. Tur būt, iš gretimos spintos jau išvedė kalinį. O kur iš tos spintos gabs mane?

...Man labai silpna toje spintoje. Laikas? Kiek laiko aš čia esu? Nežinau. Atrodo labai ilgai. Man taip skauda širdis, jaučiu fizinį skausmą širdyje. Mirties nebijau, žinau, kad Dievas priims mane, kaip Jis priims ir mano mylimiausius ir brangiausius... Viešpatie, tegul būna Tavo valia!

Laikas slenka. Jaučiuosi vis silpnėnė. Atsiminiau Kristaus žodžius "Ateikite visi, kurie kenčiate, o Aš jus atgaivinsiu." Jaučiu, kad atėjau pas Jį, ir tai priduoja man jėgų.

Pagaliau atrakino spintą. Didelė dienos šviesa klestelėjo į mane. Matau vyrą rūščiu veidu.

"Eik!" šurkščiu balsu pasakė.

Išeinu iš spintos kaip iš kapo...

Atsiųsta paminėti

Pranas Dauknys, **Už geresnį pasaulį**. Religinio atgimimo sąjūdžio, Popiežiaus Pijaus XII paskelbto "Už geresnį pasaulį" vardu komentarai ir pavyzdžiai bei foto nuotraukos iš liet. gyvenimo. Londonas, 1957 m. 136 psl. Kaina nepažymėta.

Ant. Colbacchini, SDB, **Ūkė—Wagūu**. Istorinė apysaka. Iliustruota. Perrašė Pr. Gavenas. Saleziečių leid., 1957, 216 psl. Castelnuovo Don Bosco, Italija.

Kun. dr. J. Prunskis, **Motina Gailestingoji**. Gegužės mėn. skaitymai. Išleido Liet. Knygos Klubas, Chicago, Ill. \$1.30.

Literatūros Lankai. Neperiodinis poezijos, prozos kritikos žodis. Nr. 7. 1957. Red. adr. K. Bradūnas, 1127 Bayard Street Baltimore 23, Md.

Kan. dr. O. Musumeci, **Verkianti Dievo Motina Syrakūzuose**. Vertė M. Pulauskas, MIC. Išleido Marijonų Kongregacija, 108 psl., iliustruota. 1957 m. Kaina \$2.00.

Andrius Norimas, **Naujas veidas**, novelės. Autoriaus leidinys ir viršelis. 273 psl. Kaina \$2.50. Gaunama - Terra, 3333 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Dailininkas Dagys

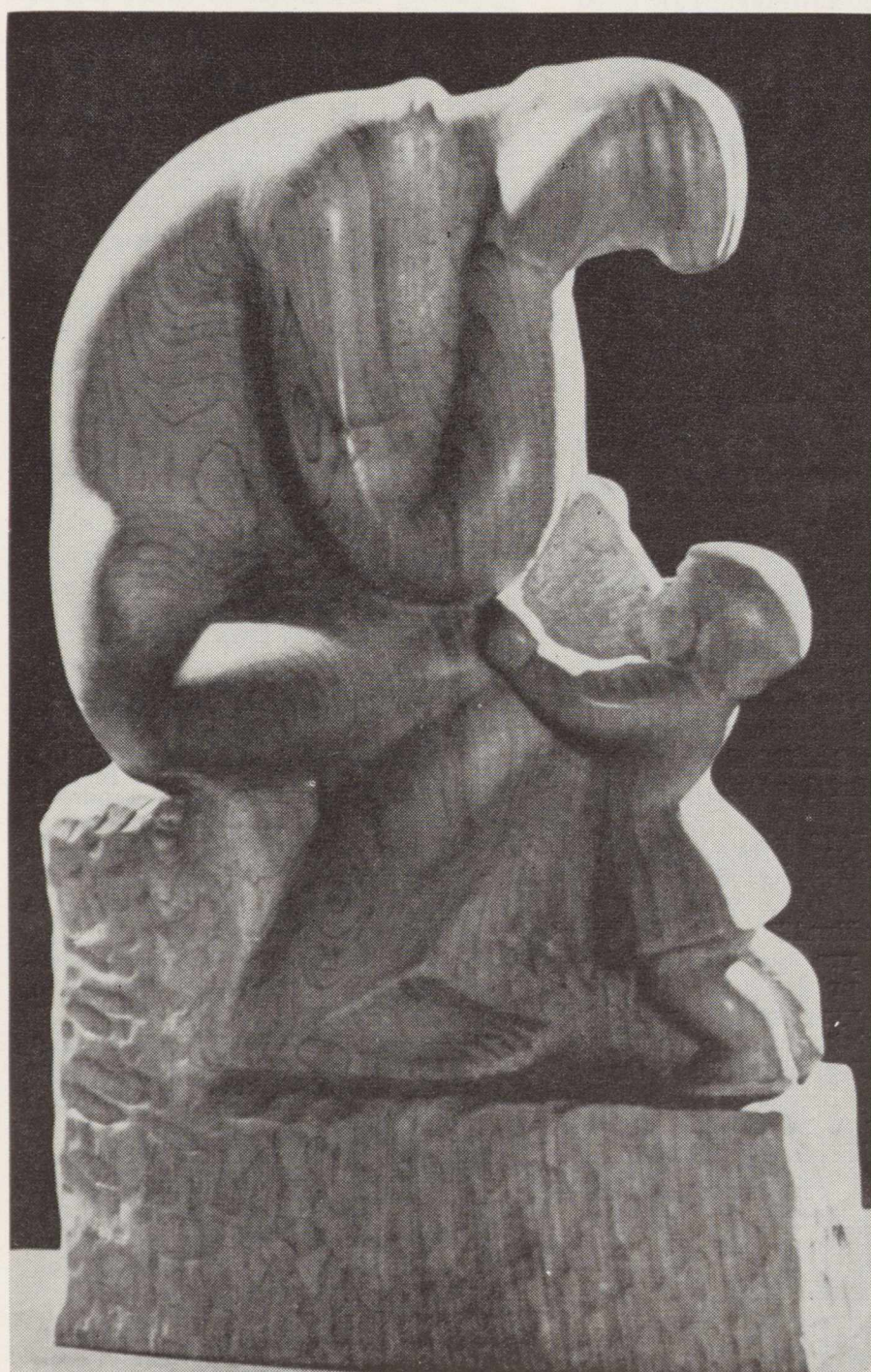
PRIE SUŽEISTOJO, bareljefas medyje
AT THE WOUNDED

MEDIS KALBA

DAILININKO DAGIO SKULPTŪROS DARBAI

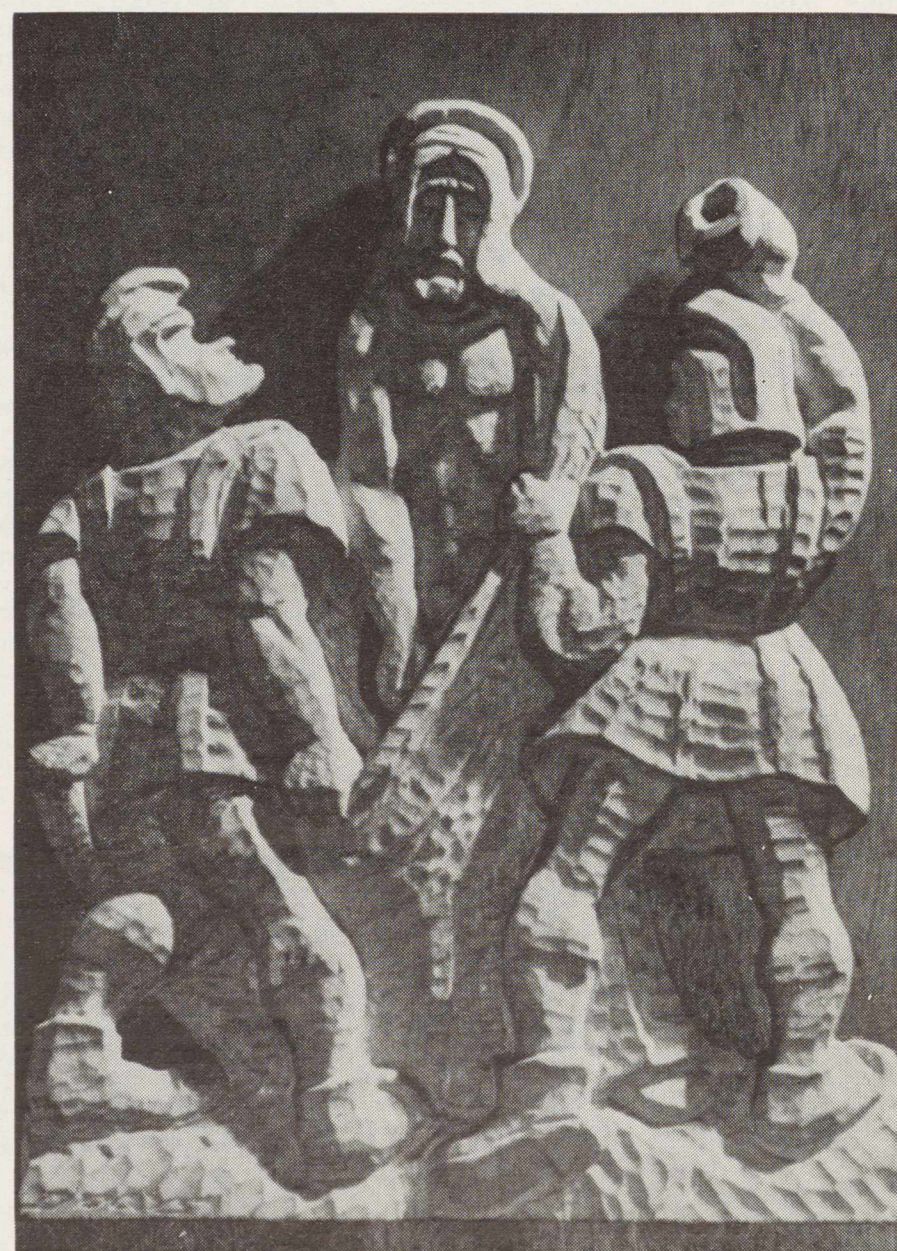
Nuotraukos J. Pilipavičiaus

DAILININKAS DAGYS BENAMIAI / HOMELESS PEOPLE
Skulptūra medyje

DAIL. DAGYS

Kryžiaus Keliai, IV stotis
KRISTUS SUTINKA MOTINĄ
STATIONS OF THE CROSS (4th Station)

DAIL. DAGYS

Kryžiaus Keliai, X stotis
KRISTUS IŠRENGIMAS
STATIONS OF THE CROSS (10th Station)

◆ **BOSTONO LIET. DRAMOS SAMBŪRIS**
 "Vincas Kudirkos" repeticijos metu. II-je
 eilėje iš k. sėdi A. Gustaitienė, 4-tas —
 rež. I. Tvirbutas.
 MEMBERS OF LITHUANIAN THEATER
 of Boston, Mass.

skaičius išaugo iki 50 asmenų.
 Sambūrio meninių veidų rūpinosi
 ir visus veikalus režisavo A. Gustai-
 tienė. Per tą laiką pastatyta šie vei-
 kalai:
 K. Binkio Atžalynas, 1952. XII.
 14;
 R. Blaumanio Indranai, 1953.
 V. 24;
 P. Vaičiūno Tuščios Pastangos,
 1954. III. 21;
 Ch. Dickenso Kalėdų giesmė,
 1955. I. 2;
 V. Karklinšo Raudonasis vynas,
 1955. XII. 11;
 K. Inčiūros Vincas Kudirka (A.
 Gustaičio naujai atkurtas), 1957. I.
 13.

BOSTONO TEATRO SAMBŪRIS

5-RIŲ METŲ DARBO SUKAKTĮ MININT

STASYS SANTVARAS, Boston, Mass.

Bostono Lietuvių Dramos Sambūris yra lyg mažytė atžala Nepriklausomos Lietuvos teatrų, nes jo vadovė Aleksandra Gustaitienė buvo ir Kauno ir Klaipėdos dramų teatrų aktorė.

Gustaitienė pajėgė suburti aplink save visą eilę Bostono lietuvių, kaip iš naujųjų, taip ir iš senųjų ateivių tarpo, kurie jautė, kad šalia muzikinių koncertų, šalia kitokių pramogų ir parengimų, yra reikalingi ir savi vaidinimai. Ta mintis "kūnu tapo" lygiai prieš penkerius metus.

Dramos Sambūrio pradininkas yra buvęs Rašytojų Klubas, kurio pirmininku tada buvo poetas Bern. Brazdžionis. Pirmuoju veikalu pasirinktas Binkio Atžalynas. Vaidintojais, šalia likusių iš Kačinskio dramų studijos ir šalia jaunimo, mielai sutiko būti tokie asmenys, kaip dr. J. Leimonas, dantų gyd. Norvai-

šienė, inž. K. Baronas, teisin. Stasys Vaitkevičius, pulk. J. Andrius, žurnalistas J. Jašinskas, dr. Br. Mickevičius ir kt. Toks aktorių sąstatas sutraukė nepaprastai daug publikos. Spektaklis praėjo su dideliu pasisekimu. Teatras "gimė". Buvo įsitikinta, kad Bostone yra teatro meną mylinčių žmonių, su kuriais galima dirbti ir gražių laimėjimų pasiekti. To įsitikinimo vedini, pirmieji vaidinimo dalyviai susirinko, įsteigė Sambūrį ir išrinko valdybą, kurią sudarė: pirm. Antanas Gustaitis, nariai: inž. J. Mikalauskas, arch. J. Okunis, dr. J. Leimonas, J. Andrius (1956 m. gale išvykęs į Kaliforniją ir įsikūręs Los Angeles), dr. B. Mickevičius, J. Vasiliauskas, Vyt. Strolia ir St. Santvaras.

Per penkerius metus valdyba išliko beveik ta pati, o vaidintojų

"ATŽALYNO" siuvėjų scena. Iš kairės: Juzė — Rimas Latvėnas, Petras Keraitis — Alg. Žižniauskas, siuvėjas Žiogas — Juozas Leimonas, Motiejus — Br. Mickevičius.

A SCENE from the stage play Atžalynas (The Younger Generation).

KALĖDŲ GIESMĖ. Krečity šeima: sėdi — Krečitenė — Stasė Leimonienė ir Bobas Krečitas — Jurgis Jašinskas. Stovi: Mažasis Timas — Algimantas Santvaras, Belinda — S. Brazdžionytė, Morta — Irena Nikolskytė, Edvardas — Raim. Žičkus, Džimas — Kęstutis Mickevičius.

CHRISTMAS CAROL. Members of Crechita's family.

PO "INDRANŲ" SPEKTAKLIO. Iš kairės: Edžinis — Jonas Venckus, Zelmūtė — I. Nikolskytė, Nolinis — J. Andrius, režis. Aleksandra Gustaitienė, dekoratorius dail. Vikt. Vizgirda, Ieva — Marija Urnežus-Lambergas, Edvardas — Kazys Barūnas, Tėvas — Jurgis Jašinskas, Latvių Dr-jos Bostone pirm. Liepinš, Motina — A. Kontautaitė, Gustė — Z. Zarankaitė, Lyza — J. Paplauskaitė, Kaukenis — Pranas Averka.

ACTORS AND ACTRESSES after they have staged the Indranai play.

HENRIKAS KAČINSKAS — Vincas Kudirka to paties vardo vaidinime, pastatytame Bostono Dramos Sambūrio. Aktorių Kačinskis yra dalyvavęs keliuose to sambūrio pastatytuose veikaluose, vaidindamas vyriausius vaidmenis.

HENRIKAS KAČINSKAS, a distinguished Lithuanian-American actor, in the role of Dr. Vincas Kudirka at the stage play **Vincas Kudirka**, Boston, Mass.

Pastarajam veikalui režisuoti pakviestas neseniai iš Vokietijos atvykęs aktorius ir režisorius Ipolitas Tvirbutas.

Bostono lietuviai ir lietuviškoji spauda sambūrio darbus įvertino teigiamai. Aktorių H. Kačinskis buvo beveik visų režisorių darbų artimas bendradarbis ir beveik visuose pastatymuose pats vaidino, tuo žymiai pakeldamas meninį spektaklių lygį, o kartu ir duodamas kūrybinio impulso kitiems vaidintojams. Gi Vincas Kudirkos pastatymas be H. Kačinsko vargu ar iš viso būtų buvęs įmanomas.

Nėra abejonės, kad A. Gustaitienės darbas jau yra palikęs žymius pėdsakus išeivijos kultūriniam gyvenime ir teatro istorijoj. Ypač todėl, kad Bostono Liet. Dramos Sambūris nesitenkina vien Bostono liet. scena, bet su vaidinimais lankosi ir visoje Atlanto pakrantėje. Sambūris jau lankėsi (kai kur net po keletą kartų) Hartforde, Waterbury, Worcester, New Yorke, Montrealy, Planuojamos gastrolės ir į Chicagą, kur numatoma suvaidinti Vincas Kudirka ir dar vienas kuris iš ankstyvesniųjų pastatymų.

Dramos Sambūrio dailininkas yra Viktoras Vizgirda. Jis dekoravo beveik visus Sambūrio pastatymus. Jis neskaityti darbo valandų, nepaisė nuovargio, kad tik dekoracijos būtų įmanomai geresnės. Iš pašaukimo būdamas tapytojas, o šiuo metu dirbdamas vitražų srityje, dail. Vizgirda pasirodė esąs sumanus ir talentingas dekoratorius, pasiekdamas puikaus efekto.

Patarimais, idėjomis, dideliu prielankumu ir talentinga ranka Sambūriui padėjo ir dail. V. Andriusis, buv. Lietuvos Teatro dekoratorius. Kad Sambūris jau penkeri metai gyuoja, kad jo darbuose galima konstatuoti pažangos ir laimėjimų, — nuopelnai priklauso visiems Sambūrio dalyviams, kurių daugumas per tą laiką vis grįždavo scenon vis naujame vaidmenyje. Tie žmonės, mylėdami meną ir lietuviškąjį žodį, Sambūrio darbams, savaime aišku, be jokio atlyginimo skyrė labai daug savo poilsio ir laisvalaikio valandų.

Kai kurie Sambūrio dalyviai čia "surado save" ir savo talentą. Pvz., Sambūrio augintinė Irena Nikolskytė, pradėjusi nuo nedidelių mergaitės vaidmenų, išaugo į rimtą Sambūrio aktorę, o pradėjusi vaidybos meną studijuoti Bostono Universitete, jau pirmaisiais mokslo metais savo gabumais atkreipė savo mokytojų ir kolegų dėmesį. Gražių gabumų parodė ir daugiau jaunųjų, kaip Zarankaitė, Norvaišaitė, Žižniauskas, Gustaitis ir kt.

Kai kurie vyresnieji "atkasė" savo jaunystėje "užkastus talentus" ir sukūrė po vieną ar porą neužmirštamų vaidmenų, kaip J. Andrius, Indranuose berną Nolinį, dr. J. Leimonas, Atžalyne siuvėją Žiogą, Stasė Leimonienė, Tuščiose Pastangose dvarininkę Gintautienę, Varpų Giesmęj Krečtienę, A. Vileniškis, P. Averka, Girulienė ir kt.

J. Jašinskas, sukūręs Indranų tėvą, ir inž. K. Barūnas — Edvardą, sūnų, Atžalyne inž. Keraitį ir kt. vaidmenis, be abejoj, toli nueina už mėgėjo vaidintojo ribos ir parodo tikrus teatro meno talentus.

Kiti tos nemažos ir darnios šeimos nariai, dalyvavę tik viename ar poroj vaidinimų, taip pat parodė gražių pastangų ir sugebėjimų neįsiseiti iš ansamblio rėmų.

Kaip iš Ansamblio nuveiktų darbų matome, tai jau beveik nuo-

"TUŠČIŲ PASTANGŲ" pjesės baliaus scenos dalyviai.

A NUMBER OF LITHUANIAN ACTORS AND ACTRESS after they have staged the play **Tuščios Pastangos** (The Fruitless Efforts).

latino teatro apimties darbas, reikalaujantis ir administracijos, ir nuolatinių nemažų lėšų. Iš kur visa tai?

Berods, Antanas Gustaitis yra teisingas, kaip jis juokais yra išsitaręs, kad Sambūris laikosi pasirėmęs į garbės žodį. Pinigų naujam vaidinimui paruošti iš praėjusių spektaklių lieka apie 200—300 dol., o naujam pastatymui paprastai išėina apie 1000 dol. Dramos Sambūris savo patalpų neturi nei repeticijoms (kurios paprastai trunka 3-4 mėnesius), nei dekoracijoms gaminti, nei pagaliau turimam turtui sukrauti. Visą tenką "skolintis". Ir čia yra kaip tik tos, kartais nematomos administracijos, kuri gula ant abiejų Gustaičių pečių, rūpestis ir darbas.

Patalpomis Sambūrį yra parėmę O. Ivaškienė, ALT Sąjungos Bostono skyrius, L. E. leidėjas J. Kapocius, L. Amerikos Piliiečių klubas.

Mūsų kasdienybės sąlygomis rimtesnį meniniu požiūriu spektaklį surengti nėra pigu ir lengva. Kiekvienam vaidinimui reikia visokių naujų daiktų, drabužių, parikų, baldų, prie to reikia priskaičiuoti ir šviesos, efektų įrengimai, muzika, rekvizitas, taigi ir tuščia ar pilna bonka, kuri turi scenoje stovėti. Vaidinimų eiga, dekoracijų keitimas, scenos efektai ir kitos žiūrovui nematomos "smulkmenos" yra atliekamos daugiausia Antano Gustaičio, kuris, vaidinimui pasibaigus, žiūrovams išsiskirsčius, aktoriams su jų gerbėjais sėdint už vaišių stalo, su vienu ar keliais atsitiktiniais "ištikimaisiais" tvarko visą Thomas Park High School salės sceną ir dažnai net kelias valandas pavėlavęs prisideda prie aktoriams keliamų tų. Tai yra teatro, paties Gustaičio žodžiais tariant, "Juodoji Ranka". Aišku, darbu ir atsakomybe su pirminku noriai dalijasi ir kiekvienas valdybos narys. Artimiausi pirminko bendradarbiai yra inž. J. Mikalauskas, dr. B. Mickevičius ir St. Santvaras.

Sukakties proga linkėtina, kad Bostono Dramos Sambūris nepavargtų ir kad jo spektakliai ir toliau būtų spalvingi žiedai Amerikos lietuvių kultūriniame gyvenime.

SCENA IŠ "VINCO KUDIRKOS" vaidinimo.

A SCENE of the stage play **VINCAS KUDIRKA**

"VINCO KUDIRKOS" IV-tas paveikslas — balius. Iš k. į d.: Bevardis — P. Viščinis, Valerija — Irena Nikolskytė, Česka — Alg. Gustaitis, Elvira — Aldona Vasaitytė, Muzikantas — Vytautas Strolia, Pševalskienė — Z. Zarankaitė, Kunigėlis — Jonas Grinkevičius, Marija — Regina Norvaišaitė, antras Muzikantas — Herkulis Strolia, Baluc-

kienė — J. Gražulienė, trečias Muzikantas — David Cobb, Bronislovas Leonavičius — Kipras Mališauskas, Balucas — A. Vileniškis.

A SCENE of act No. 4 of the stage play **Vincas Kudirka**.

PO "RAUDONOJO VYNO" SPEKTAKLIO. Iš k. į d.: J. Andrius (sveikina), K. Barūnas, A. Vileniškis, Zita Zarankaitė, R. Norvaišaitė, A. Gustaitienė, režisierė; Vitalis Lembergas ir L. Šmitaitė (sveikina ir teikia gėlių).

A NUMBER OF ACTORS AND ACTRESS AFTER a stage play performance **Raudonasis Vynas** (The Red Wine).

VEIDAI IR VAIZDAI

KERTINIS AKMUO Winnipeg, Canadoje, L. Šv. Kazimiero bažnyčiai. Šventina Winnipeg Arkivyskupas F. Pocock. Šalia jo liet. klebonas Justinas Bertašius (pasirašo šventinimo aktą) ir statybos komiteto pirmininkas Mykolas Januška. 21 pica

ARCHBISHOP F. POCKO of Winnipeg, Canada, at blessing ceremonies of a corner stone of local Lithuanian church.

RELIGINĖS MUZKOS KONCERTO, įvykusio bal. 7 d. Chicagoje, Šv. Kryžiaus bažnyčioje, programos dalyviai. Iš k. į d.: St. Citvaras, bosas-baritonas, buv. Rio de Janero operos solistas, Alf. Paukštys, smuikininkas, E. Karrisoo, estų tenoras, buv. Talino ir Stockholmo operų solistas, Alodija Dičiūtė-Trečiokienė, Kauno operos solistė, A. Nakas, muzikas, St. Sodeika, dirigentas, J. Žukas, vargonų virtuožas, New York, dail. Zenonas Kolba, Liet. Meno Klubu Chicagoje pirmininkas.

METINĖS LITERATŪROS ŠVENTĖS Chicagoje — LRD premijos įteikimo — programos dalyviai: A. Baronas Skridulis, seserys Blandytės, Z. Kevalaitytė, Benediktas Babrauskas, Liet. Rašytojų Draugijos pirm., A. Valentinas. Vidury — rašytojo Jurgio Savickio portretas; šių metų LRD premija paskirta Savickiui už jo dviejų tomų veikalą "Žemė dega".

A SCENE FROM THE ANNUAL LITERARY FETE in Chicago, Ill.

Šį aukšto meninio lygio koncertą aplankė apie 1000 žmonių. Jo pelnas skiriamas Chicagoje steigiamai nuolatinei meno kūrinių Čiurlionio vardo galerijai.

PARTICIPANTS AT A RELIGIOUS CONCERT at the Holy Cross church in Chicago, Ill., on April 7, 1957. Foto A. Stelmokas

PRANAS NARVYDAS, Brooklyn, N. Y., šiemet švenčias 70 metų amžiaus sukaktį. Jis jau 50 metų dalyvauja Amerikos lietuvių veikloje. Vietos lietuviai jį pagerbė, surengdami šios dvigubos sukakties paminėjimą. Šalia visuomeninės veiklos.

FRANK NARVYDAS of Brooklyn, N. Y., marks this year his 70th birthday anniversary. He has devoted 50 years of his life to various Lithuanian - American activities in the U. S.

♦ **VIENOS PARAPIJOS CHORAS** Lietuvoje dabar.

A PARISH CHOIR of one Lithuanian Parish in occupied Lithuania.

PETRAS ATKOČIŪNAS, dantų gydytojas Cicero, Ill., su žmona Ona, š. m. gegužės 30 d. atšventę 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Su jais duktė Bernadeta. Atkočiūnas yra vienas iš aktyvesnių lietuviškos bendruomenės senųjų veikėjų.

DR. AND MRS. PETER ATKOČIŪNAS, Chicago, Ill., have marked recently their 25th wedding anniversary; Miss Bernadette Atkočiūnas, their daughter, is right in the picture.

VERDI OPEROS RIGOLETO, kurią pastatė Chicagos Vyrų Choras, vad. V. Baltrušaičio, dalyviai. Nuotraukoje — operoj dalyvavę solistai, šokėjos ir Vyrų Choras. Pirmoje eilėje sėdi S. Velbasio baletų studijos mokinės, atlikusios operoje baletą, antroje eilėje sėdi iš kairės: Vyt. Virkau, meninės dalies vedėjas, K. Oželis, režisierius, S. Velbasis, baletmeisteris, A. Kučiūnas, dirigentas M. Kripkaušienė, solistė, inž. A. Rudis, operos globėjas, J. Kriškolaitytė, solistė, Vl. Baltrušaitis, solistas ir pastatymo vadovas ir dirigentas, Vl. Būtėnas, spaudos propagandos vedėjas, Alf. Gečas, koncertmeisteris; trečioje eilėje stovi iš kairės: J. Vaznelis, solistas, El. Blandytė, solistė, Vold. Salna, solistas

LIETUVOS KARIUOMENĖS KŪRĖJŲ-SAVANORIŲ SĄJUNGOS Centro organų nariai. Sėdi (iš k. į d.): centro vald. kasi-ninkas M. Klikna, garbės teismo pirm. J. Variakojis, buv. c. k. pirm. dr. K. Gudaitis, c. vald. pirm. M. Reklaitis, rev. kom. pirm. P. Genys, narys J. Tumas. Stovi: Chicagos sk. vald. pirm. A. Juodka, rev kom. narys J. Grybauskas, c. v. sekr. A. Avižienis, P. Dirkis, c. v. narys. dr. K. Sruoga, garb. teismo nariai J. Liepinaitis ir A. Urbonas, c. v. vicepirm. J. Šve-das, ir kūrėjai-savanoriai K. Petrauskas ir Vincas Rekus. Trūksta garbės teismo nario dr. J. Motiejūno.. Valdyba ir kt. or-ganai išrinkta korespondenciniu būdu 1957 m. balsavimuose ateinančių trejų metų terminui.

MEMBERS OF THE CENTRAL ORGANS OF THE FREEDOM FIGHTERS' ASS'N of freedom wars of Lithuania, 1918-20.

latvis, D. Stankaitytė, solistė, Algirdas Brazis, Metropolitain operos solistas, J. Brazys, solistas, Sal. Valiukienė, solistė, Br. Jončys, solistas, Klara Rapek, akompaniatorė, St. Citvaras, solistas ir A. Linkevičius. Sekančiose eilėse — Vyrų choras; ketvirtoje eilėje ketvirtas iš dešinės choro pirmininkas Vytautas Radžius.

Rigoletto operos pastatymas, du kartus sutraukęs kelis tūkstančius visuomenės, yra vienas didžiausių meninių pasirodymų Chicagoje. Lietuviškoji spauda pastatymą sutiko gerai įvertinimais, pripažindama aukštą dainininkų meninį lygį ir džiaugdamasi mūsų menininkų nepavargimu. Visuomenė turėjo progos prisiminti Lietuviškosios operos Kau-ne Nepriklausomybės metais žydėjimo laikotarpį.

THE MEN'S CHOIR OF CHICAGO has staged recently Verdi's opera Rigoletto; pic-tured are: members of the choir, soloists, ballet dancers.

PO "LIETUVIŲ DIENŲ" MENO VAKARO-KONCERTO. Iš k. į d.: R. Jaloveckaitė-Dapšienė, Alg. Gustaitis, Vyt. Beliajus, A. Skirius, LD leidėjas, solistė E. Rūkštelienė, St. Kalvaitis, koncertmeisteris, D. Pulkauninkaitė, Brazdžionis, LD red.

PARTICIPANTS AT A RECENT CONCERT OF LITHUANIAN DAYS magazine at St. Casimir's Parish Hall in Los Angeles. Foto P. Jasiukonis

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

MIRĖ LIETUVOS MINISTERIS ŽADEIKIS

— Gegužės 11 d. 10 val. vakare širdies priepuoliu mirė Povilas Žadeikis, Lietuvos [galiojantis] Ministeris prie JAV Washingtone, D. C.

Žadeikių šeimai, giminėms ir artimiesiems reiškiamė gilią užuojautą. LD

— Min. P. Žadeikio 70 metų sukaktį plačiai paminėjo liet. visuomenė ir spauda. Gegužės 1 d. ministeris išsiuntinėjo padėką, kurioje išvardijama daug prie minėjimo prisidėjusių asmenų bei organizacijų. Tarp kitų minimos ir LD-nos, apie kurias sakoma: "Paveiksluotas žurnalas "Lietuvių Dienos" savo 1957 m. balandžio laidoje pagerbė sukaktuvininką padėdamas jo atvaizdą ant savo viršelio ir įdėjo straipsnį "Ministeris Be Petraukos", kuris paremtas ant mano biografinės medžiagos ir pagražino jį septyniomis nuotraukomis iš mano gyvenimo."

— Dr. M. Ankudas, Baltimore, Md., užsakė metams LD-nas Domicelai Radauskas.

— K. Liaudanskas, O. Razutienė, Br. Seliukas, F. Kudirka, V. Bakūnas, visi iš Los Angeles, Calif., išrinkti į ALB-nės Los Angeles apylinkės valdybą.

— F. Karaliūnas, Los Angeles, Calif., atnaujinamas LD-nų prenumeratą, paaukojo \$2.00 LD-oms paremti.

— J. Šiugžda, Stamford, Conn., atnaujinamas LD-nų prenumeratą, paskyrė du dol. auką LD-nų leidimui paremti.

— A. Shimkunas, Chicago, Ill., atnaujinno LD-nų pren. dviems metams.

— Mr. and Mrs. V. Mittskus, Whittier, Calif., užsakė LD-nas dovanų metams Mrs. G. Mittskus iš Chicagos, Ill.

— J. Sidzikauskas, Oakland, Calif., iš profesijos inžinierius, Vaclovo Sidzikausko brolis, lankėsi LD-nų leidykloje ir užsisakė žurnalą.

— Mrs. Mildred Mitchell, Mt. Vernon, N. Y., yra prezidentė American Radio Hardwar Co., Inc. Ši įmonė gamina radijo ir televizijos aparatus ir jų dalis.

— Solistė V. Jonuškaitė - Leskaitienė, Brooklyn, N. Y., birželio mėn. atvyksta į Kaliforniją atostogų. Numatoma, kad solistė dalyvaus birželio įvykių rengiamame minėjime.

— Kun. J. Pragulbickas, Elizabeth, N. J., atnaujinamas LD-nų prenumeratą taip pat prisiuntė prenumeratos mokestį už J. Lukošį Madride, Ispanijoje ir J. Lūžą, Sheffield, Anglijoje.

— A. Skirius, L. Valiukas, J. Andrius, R. Medziukaitė, Alg. Raulinaitis, M. Af-tukienė ir J. Jodelė, visi iš Los Angeles, išrinkti į ALTo vietos skyriaus valdybą. Pirmininku išrinktas A. Skirius.

— Mr. and Mrs. V. Rodnité, Culver City, Calif., turi baldų ir kitų namų apyvokos krautuvę ir platina LD-nų leidinius. Kietijoje, atnaujinno LD-nų prenumeratą per Gordon Subscription Service Washington, D. C.

— Gediminas ir Nijolė Basiuliai, Los Angeles, Cal., neseniai čia įsikūrę, užsisakė LD-nų žurnalą.

— H. Pomerigaitė, Buena Park, Calif., aktyviai reiškiasi Lietuvos Vyčių Los Angeles kuopos veikloje.

— Muziko Broniaus Budriūno, Los Angeles, Cali., piano klasės mokinių koncertas įvyko Gegužės 18 d. parapijos salėje. Dalyvavo pora dešimtų mokinių.

— Janina Narutavičienė, LD bendradarbė, gyvenusi Kolumbijoje, persikėlė į JAV-bes ir apsislojo Miami, Fla. J. Narutavičienė parašė legendą vaikams, vardu "Gintarėlė", kuri, dail. V. Stančikaitės spalvotai iliustruota netrukus išeina lietuvių ir ispanų (Ambarita) kalbomis.

— Muzikas B. Budriūnas Dailiųjų Menų Klubo susirinkime išrinktas naujo klubo pirmininku. Susirinkime meno sukaktuvinių apžvalgą padarė muz. J. Bertulis, buvęs DMK pirmininkas, pas kurį įvyko ir susirinkimas. Ta proga paminėta Klubo metinė sukaktis.

— Ignas Povilaitis, 86-73-78th Street, Woodhaven, N. Y., vadovauja Antikomunistinio Fronto statomai propagandinei filmai. Filmoje numatoma pavaizduoti Lietuva jos klestėjimo metais ir jos skurdas ir kančios komunistinės vergijos metais. Asmenys kviečiami aukoti bent po dolerį. Aukoję 100 dol. bus nufilmuoti ir į prijungti prie filmos.

Filmos garbės komitete yra kan. J. Balkūnas, gen. Daukantas, dr. Kaškelis, kun. dr. J. Prunskis, adv. Gudas, adv. Alexis, J. Garšva, J. Stukas, A. Kačanauskas, L. Mikulskytė, Skudzinskienė ir kt.

— Tradicinis metinis LD meno vakaras-koncertas bal. 28 d. praėjo nuotaikingai, sutraukęs gausų LD ir meno mėgėjų būrį. Turiningą sol. E. Rūkštelienės arijų ir dainų repertuarą publika išklusė su malonių dėmesiu ir karštai atsilygindama plojimais. Dinininkė apdovanota pukštėmis rožių. Šiltai priimtas ir jos akompaniatorius S. Kalvaitis, trejetą dalykų paskambinęs solo. Palankaus dėmesio ir įvertinimo susilaukė ir literatūrinės programos dalyviai Roma Jaloveckaitė-Dapšienė, Jurgis Gliuda ir Algirdas Gustaitis. Graži atrakcija buvo V. Beliajaus šokėjų grupė iš San Diego, pašokusi eilę liet. liaudies šokių. Originalus Paties vadovo solo pašoktas "Kupranugario" šokis. Programą dailiai pravedė Danguolė Pulkauninkaitė.

LD administracija nuoširdžiai dėkoja poniams, pagalbėjusiems vakaro dalyvius aprūpinti užkandžiais, o ponams, kurie vaišino sušilusius ir ištroškusius. Nei programos dalyviai, nei pagelbininkai neėmė jokio honoraro. Gautas nedidelis pelnas paskirtas žurnalo ilustracinės medžiagos išlaidoms padengti sąskaiton.

— Dr. A. Hagentornas, Vytauto Didžio. Universiteto profesorius Dr. Aleksandro Hagentorno sūnus, apsigyveno Los Angeles mieste ir įsigijo medicinos daktaro ir chirurgo praktikos teises. Dr. Hagentornas yra baigęs Vyt. D. universiteto medicinos fakultetą Kaune, Med. Daktaro laipsnį įsigijo Vokietijoje ir turi 17 metų gydytojo praktiką. Labai gerai kalba lietuviškai, vokiškai, angliškai ir rusiškai. (Skyrium dedame jo skelbimą).

JAUNOSIOS ŽODIS vestuvių puotoje, įvykusioje Lietuvių Sodyboje, Londone. Jaunieji: Dainora Daunoraitė ir Rimantas Šova. Sutuokė kun. A. Kazlauskas, Londono liet. parap. klebonas. Jaunoji Šovienė buvo energinga LD žurnalo ir LD leidinių platintoja.

NEWLY-WEDS MR. AND MRS. R. ŠOVA of London, England. Mrs. Šova (former Miss Dainora Daunoraitė) has been one of the Lith. Days magazine distributor in London.

LITHUANIAN REALTY COMPANY

Charles Luksis, Realtor

Phone: NO - 41733

2648 Griffith Park Blvd.,

Los Angeles, Calif.

Mielai patarnauja norintiems pirkti-parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitokį turtą; gauti paskolas.

Atlieka notaro darbus.

Bendradarbiai:

B. Budriūnas — P. V. Raulinaitis

PASINAUDOKITE SENO AMŽIAUS IR NEDARBINGUMO (PALIEGINGUMO) TEISĖMIS

Senatvės ir [pėdinių] Apdraudos Biuras praneša, kad daugelis nedarbingų asmenų nėra pasinaudoję proga gauti paliegingumo globą. Paliegusių darbininkų apeliacijos priimamos nuo 1955 m. sausio m. 1 d., Terminas baigiasi 1957 m. birželio 30 dieną. Po to laiko pareiškimas įsaldyti darbininko socialės apdraudos rekordą veiks tik vienerius metus į praeitį.

Kiekvienas, norįs pasinaudoti paliegusio teisėmis, turi paduoti pareiškimą, atsakydamas į šiuos klausimus: 1. Ar dirbai 5 metus būdamas apdraustas pagal socialinės apdraudos įstatymus? 2. Ar esi tiek palieges, kad negali ir nebegalėsi dirbti bet kokį darbą ir 3. Ar esi palieges ilgiau kaip 6 mėnesiai? Į visus šiuos klausimus atsakę "taip", gali kreiptis į savo mieste esančią U. S. Government, Dept. of Health Education and Welfare įstaigą, kuri duos visas informacijas.

— Los Angeles Radijo valandėlės metu niame vakare šalia kitų dalyvauja aktorius Vitalis Žukauskas, atvykęs iš Brooklyn. Vakaras įvyksta geg. 26 d. Los Angeles liet. parap. salėje.

Dr. A. HAGENTORNAS

priima ligonius

antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 val. vak. iki 9 val. vak.

DR. V E G E R I O Ofise,

3123 Beverly Blvd., Los Angeles, Calif. Telef. DU 8-9809

AN INTERVIEW WITH SEN. KNOWLAND

By

DR. A. N. TARULIS, Washington

APPEASEMENT IS NOT THE ROAD TO PEACE

Communists Fear The Truth More Than Anything Else

THE HONORABLE WILLIAM F. KNOWLAND, U. S. Senator of California, while he delivers his address at the commemoration of Lithuanian Independence Day at the Maria High School auditorium, Chicago, Ill., on Feb. 17, 1957. See an interview with Sen. Knowland on this page.

SEN. W. F. KNOWLAND kalba Vasario 16-tos minėjime Chicagoje š. m. vasario 17 d. Žemiau dedame Dr. A. Tarulio parengtą specialiai Lietuvos Dienoms pasikalbėjimą.

Q.: Could you state, Senator, your attitude toward the Soviet-enslaved nations? Shall the policy of "containment" or such of "liberation" form the cornerstone of the United States foreign policy?

A.: Throughout my career in Washington I have always been for the policy of liberation and against the policy of containment.

Q.: Could you give us your reasons?

A.: Containment is negative in nature. It does not permit planning of political moves that may bring about ultimate destruction of the Communist hold over the entire world. It implies contentment with the present *status quo*, i. e. abandonment of those millions behind the Iron Curtain who are deprived of the very minimum of human rights. Their abandonment would also mean tacit renunciation of all moral principles on which our foreign policy is based. Freedom is indivisible. Its loss in one area of the globe means a loss for the whole of mankind.

Q.: Has the United States gained anything by its containment policy?

A.: Absolutely nothing. Since the inception of this policy at the end of World War II, Communism just kept on spreading and spreading until it has engulfed 40 per cent of all the inhabitants of our planet. And we still are on defensive. The Free World cannot continue being coerced by international communism.

Q.: But are you not afraid that an active, dynamic pursuit of a liberation policy may turn a cold war into a hot one?

A.: Everybody must have learned by this time that appeasement does not pay. Appeasement, such as practiced at Munich in 1938, is not the road to peace, but is only surrender on installment plan.

Q.: Do you have any practical recommendations in regard of how to set the policy of liberation in motion?

A.: First of all, we must keep up our truth campaign. Let us hit the Soviets squarely with pure, unadulterated truth — we do not need any lies. Let us expose their ruthless oppression of human beings at home and in the satellite countries, their terror in Hungary and all other occupied countries, their suicidal armament races, their internal weaknesses. They fear the truth more than anything else.

Q.: We understand that you have introduced legislation to that effect in the Senate. Have you?

A.: Yes, I have. The resolution I introduced in the Senate calls for the establishment of a National Freedom board. Its objective would be to coordinate and administer our ideological anti-Communist weapons. It would be a sort of Joint Chiefs of Staff for Political Defense. It would decide where to operate and with what psychological weapons. It is not intended to replace our military defense programs.

SECOND LITHUANIAN CONFERENCE AT GRAVE OF LT. S. J. HARRIS, Arlington, Va., May 30, 1921. Identifiable persons first row kneeling, left to right: 2nd M. Mickeliūnas; 3rd Judge Uvick, now in Detroit; 5th Jonas Liutas, died in Chicago; 6th in uniform is brother of Samuel; next to him is mother of Samuel. On the right side of the grave

is Mrs. J.J. Bielskis, chosen by the Conference to officiate in placing the wreath. Second from her is Rev. Major George F. Jonaitis, Army Chaplain. Standing, left to right: 8th J. Tareila; 20th Mrs. M. J. Vinikas; 27th Barbara Vaškas, deceased; 37th Mr. Gegužis; 39th Mr. J. Brenza, deceased, former banker of Chicago;

42th Rev. (now Monsignor) Jonas Ambotas; 47th former Chicago banker Ellias, now in California; 51st Mr. Hartmanavičius, deceased. Ši nuotrauka ir žemiau spausdinamas Konsulo J. J. Bielkaus rašinys "Dėl Lietuvos" L. D-nų redakcijai paskolino kun. J. F. Jonaitis, dabar gyvenęs Tuxon, Arizona. Pirmojo

pas. karo veteranas kun. Jonaitis, kovose sužeistas, dabar yra išėjęs į pensiją, gyvena privačiai ir dėl rankos sužalojimo turi teisę laikyti mišias savo namuose. LIETUVIAI PAGERBIA AMERIKIETI KARĮ žuvusį dėl Lietuvos. Šią retą nuotrauką dedama Mirusiųjų Minėjimo Dienos — Memorial Day proga.

Q.: Any other concrete measures?

A.: The illegality of Soviet seizure of the Baltic States and their continued stay in other satellites is beyond the shadow of doubt. It violates all the basic principles of international relations, human freedom, and the sanctity of treaties. The time has come where we must challenge this blot on humanity with resolution and courage. I, therefore am fully convinced that the United States should initiate through the U. N. moves calling for the withdrawal of all Soviet troops from Estonia, Latvia, Lithuania, East Prussia, Poland, East Germany, Czechoslovakia, Hungary, Bulgaria, and Rumania. Free elections under United Nations supervision should then follow so as to give the peoples a free opportunity to decide, with no Soviet troops present and no pressure of any kind applied, the form of their way of life and political organization.

Q.: And if the Soviets refuse to withdraw — United Nations or no United Nations?

A.: Then we should initiate at the United Nations procedures leading to their expulsion and application of sanctions.

Q.: Military?

A.: Not necessarily. Economic sanctions alone, if applied properly, would force the Soviet Union to assume a more conciliatory attitude. Think also of the moral condemnation effect internally. Even now the Soviet Union has a hard time in trying to hold down the lid on the boiling kettle. We, of course, would not fail to tell the people in the Soviet Union and in the satellite countries that we are not against them, but only against their rulers who, by their actions, had placed themselves outside the human community. We would tell that the Soviet Government is not entitled to sit among the civilized governments of the world and that the Soviet and satellite people must insist on free elections.

Q.: What is your attitude to suggested 500-mile demilitarized zone on either side of the Iron Curtain? We are afraid that its acceptance.. by the United States and the rest of the Free World would write off Lithuania and the two other Baltic States.

A.: I am not in favor of this Soviet proposal which would mean, in effect, that the Communists would withdraw only to Russias boundaries while the

United States would have to withdraw 3000 miles across the Atlantic Ocean.

Q.: And what is your attitude toward the proposals to neutralize the entire demilitarized zone? We, of course, are primarily interested in the Baltic States.

A.: I am for neutralization of the Baltic States in general, regardless of whether their evacuation by the Soviets will take place as a result of demilitarization or other diplomatic moves. I believe firmly that it would be better for the Baltic States to declare their neutrality — just like Switzerland, Sweden, and Austria have done. However, their neutrality should be rendered effective by extending guarantees on the part of the United Nations and perhaps on the part of certain powers, such as the United States and Soviet Union.

This arrangement would preclude any misuse of their territory as a springboard for aggression against either the Free World or the Soviet Union. It would also preclude any partitions of the sort Hitler and Stalin did in 1939 which touched off World War II.

Q.: We have taken enough of

your time, Senator. Could you tell us something in conclusion?

A.: Tell the readers of your excellent magazine: Do not despair. Although some more time may be needed until your country is free, you may be sure that, it will one day be free and assume its due place among the other free nations. No dictatorship has ever been permanent.

As for the attitude of the American people, let me remind you of Abraham Lincoln's words: "In giving freedom to the slave, we assure freedom to the free... we shall nobly save or meanly lose this last best hope on earth." These words still continue to guide the American people.

Students and the general reader will be interested in knowing that there is now available a

NEW
ENGLISH-LITHUANIAN DICTIONARY
with approximately 20,000 entries,
compiled by V. Baravykas, published by

TERRA.
Partial list of contents includes abbreviations in use in England and the U. S., geographical names and proper names. 368 pp. \$4.00

This dictionary is available direct from
Lithuanian Days Publishers,
9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

FOR LITHUANIA...

JULIUS J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.

Someday volumes will be written by lovers of history and romanticism, about the role played by the American Lithuanians in the liberation of Lithuania. They were among the first ones to proclaim to the world the national aspirations for a free and independent Lithuania. They were the first to extend a generous helping hand to the World War I stricken people of that country. They financed the Lithuanian Mission to the post-war Peace Conference in France. Their sympathetic purchase of liberty bonds provided a substantial sum of money for the young government and greatly helped with the reconstruction of the state. Their relentless and fervent plea resulted in the full recognition of Lithuania by the United States.

The American Lithuanians also aided the gold fund of the state by an organized campaign to collect old gold and silver for that purpose. Many worshipped wedding rings and precious objects of affection were tenderly placed into that fund.

Besides the moral, economic, financial, political and diplomatic aid rendered to Lithuania, as early as 1919 the American Lithuanians hastened to organize military aid as well. At that time the newly re-

Continued on page 23

OFFICERS OF THE AMERICAN LITHUANIAN BRIGADE at Kaunas, Lithuania, January, 1920. Left to right: Captain J. J. Bielskis; name unknown of a Lithuanian in the Australian army, assigned to the British Military Mission as an interpreter; Major O. F. Newkirk; Col. W. N. Swarthout and Captain V. Lazdynas. AMERIKOS LIETUVIŲ BRIGADOS karininkai Kaune 1920 metais, sausio mėn.

From the Lithuanian Poets

FOUR POEMS BY BERNARDAS BRAZDŽIONIS

PROCESSION TO CHRIST

(Procesija į Kristų)

Above dales where the camomile flowers
And where caraway scents are abounding,
Above towns in which ills overpower,
Above bights where the pleasure-craft founder,

Above earth and its smile's petrefaction,
Above steel and artillery thunder,
Through the dance of remote constellations,
There is thrust out a bleeding reminder.

And the rivers stream down as in labor,
Bearing sin's heavy care in their waters.
From the pale upward palms of the Saviour
Mark the blood down emaciate fingers.

Listen, you in those white marble churches,
And you inmates of underground oil-wells,
With your strikes and hobnobbing with murder,
And all you that are dancing or hopeless —

The tall bells cry to faith and unheeding
And hosannas help form a procession.
Ah, how, little by little, the bleeding
Drops are caught in the heart in recession!

Risen Christ of the flowering springtime,
Drip eternally into the chalice!
See, towards you we tend in our singing
And these drum-beats and high trumpets flourish.

Translated by W. K. MATTHEWS

SOMEWHERE

(Between night and day)

There is somewhere
A night now — dark as dark is grief,
Frost lays in soul, in heaven and on this roughly
Eternal death shall reign there. / frozen soil.

There is somewhere
Doom of all nations' life now,
Hoarse voices disappear into abyss,
No more they'll greet a morning through the rows of / graves.

There is somewhere
Now day — sounding like an echo of the bells,
Clear like in fairy-tale light face of dream,
To meet her on her way I walk, I walk.

There is somewhere
A blooming garden all in white now
And here will bloom the spring, it seems to me,
And here will sound some day a many summer's / song again.

Translated by IRENA ALDONA NASVYTIS

THE PILLAR OF FIRE

One life, like a sailboat on the seas,
Far away rides out the calms;
Another, like a beggar on his knees,
Never stops begging for alms.

One life like a tall pillar of fire
For the nations and countries glows;
Another a hurricane into the mire,
Like a broken tulip throws.

Singing over the good earth I walk.
I see old beggars in crowds,
Beyond them God's harvest ripening on the stalk,
And the seas, and the boats, and the clouds.

I see the shining pillar of fire;
Its light floods over my face —
Closing my eyes, to the flame I aspire;
Walking the earth, the heavenly trails I trace.

COMMEDIA DELL'ARTE

Spoke a man from the street,
By my window, from his heart,
And his word was a word —
Commedia dell'arte.

Heavy is life like a hundred tons,
Heavy like seaman's laughter — ha-ha-ha!..
Heavy, great as from the sixth station
The scarf of Saint Veronica.

Some die beautifully;
Some like a dog, too early, unblessed...
Without bought exequies, without God...
Missa est.

Translated from the Lithuanian
by SOFIJA TOMARAS

THE CANTICLE OF ETERNAL PILGRIMAGE, SIGNS, AND MIRACLE

In Commemoration of the 50th Birth Anniversary
of Bernardas Brazdžionis

By ELENA TUMIENĖ, Los Angeles, Calif.

Three of the five winners of the greatest literary honor in independent Lithuania — The Annual Lithuanian State Award for Literature — live to-day in the United States. One of them, probably the most popular of living Lithuanian poets, Bernardas Brazdžionis celebrates this year his 50th birthday.

Poet, teacher, editor and literary critic, as well as a prominent writer of the children's literature Brazdžionis was educated in the Lithuanian public schools and graduated from the University of Vytautas the Great in Kaunas in 1934.

His first book of poems — The White Days appeared in 1926 and four years later his second — The Eternal Jew. The latter marks the beginning of Brazdžionis' long

career as the first rate Lithuanian poet, whose mission was understood by him as concomitant with that of the seer, the prophet. He sang of the eternal pilgrimage of man on this earth, of man's strong relation with the whole universe; with deep feeling he painted in his song the unforgettable picture of his native land in the background of the Christian tradition, the latter being an organic part of her people, the living pulse of their lives.

Truly, Brazdžionis sees the man bound with strong and unbreakable ties to the whole cosmos. However, if nature is a benevolent and aesthetic factor of his background, man, the chief actor on the stage of earth, is constantly conscious of and tormented by the strange dichotomy of his own

self. He is the inheritor of the good and evil-hell and paradise.

Therefore

he cries in hours of extreme happiness
and in a tear so many times he finds his
purest joy and consolation.

(Collected Poems, 1949, p. 73)

or

His are the stars and heavens;
his all countries of galaxies;
It is for him that gates will open
into all the realms of death,
into all the realms of life...
An undying ruler he sits eternally
upon the multiple throne,
yet frangible as a figurine ready
for the kiln.
(Ibid.)

The poet constantly contemplates God as the Maker of the Universe, as the ultimate end of our pilgrimage, and as the Redeemer of the world and man. His portraits of Christ are deeply felt, deeply experienced and expressed in an exquisite, artistic form. They are distinguished as such not only in the Lithuanian literature, but probably they are unique examples in World literature, different and fresh and unknown as is the Lithuanian soul and the Lithuanian character itself.

In one of the earliest poems Christ is a precious infant — a pure white Host in His Virgin Mother's hands; after a while we meet Him crossing the Lithuanian meadows barefooted in the dress of a Lithuanian peasant. He stops by a purling brook and seeing a little flower broken by the road remarks with a tear in His divine eyes:

"It is a pilgrim's foot that crushed you yesterday."

Some poems approach the border between the true feeling and sentimentality, however they never cross it into the latter. In the beautiful poem "The Searching Christ" Brazdžionis portrays the Redeemer as the Creative Inspiration present in all the works of man. But alas! He is unknown, unrecognized. And yet — it is man's destiny to conform to God's Will. With a deep-seated belief the poet insists that not even the "women of Magdala" will be able to reject at the end Christ's invitation to make use of His sacrifice on the Mount Calvary. Of course, the man will not be saved automatically, because "the sinner will not enter my tent without tears of repentance," says Christ. The scenes of the Last Judgement approach the biblical nobility of style with all its tragical impact and epic dignity.

However, the repentance of man is portrayed in human and realistic terms. The famous dramatic monologue "What the Mason Told Jesus That Night" is full of sympathy towards the human nature. The mason tells Jesus of his sins, his sorrows, his worries, his drunkenness; "and yet", he exclaims, "I am the man who built these beautiful churches, these wonderful castles".

B. Babrauskas in "Books Abroad" (Spring 1955) called Brazdžionis the "most able Lithuanian patriotic and religious poet". In a way both of these aspects are unseparably expressed in his poetry. His works have that specific and distinct quality which comes from

poet's assimilation of the Christian and Lithuanian traditions.

Lithuania having embraced Christianity very late (1387) and being an agricultural state where the people are so close to nature and "mother earth" was able to preserve for a long time some of the feelings and qualities of the medieval mysticism. Moreover, the frequent foreign occupations of the country with their intolerance and injustice made the people conservative, melancholic, individualistic. They looked for consolation and comfort to the Eternal Justice and remained in constant personal contact with the cosmic powers through their folklore, their Christian customs and deeply felt beliefs. The 23 years of independence after the World War I pushed the nation forward a great distance. The urgent necessity to acquire and assimilate the civilization of the modern Western world made the people neglect and undervalue the rich sources of their own tradition. But, Bernardas Brazdžionis extracted that untended and little cultivated contents from the immense body of the materials which was sinking into the unconscious of the nation's mind and gave to it a beautiful expression. He started to use frequently and so graciously the unheard names, the ancient phrases, relationships in a new context and in a modern frame. This gave to his verse a distinct sound, a great polyphonic quality and a new flavor, some kind of Lithuanian exotic which was not realized before. Probably this was a reason why the critics, even the Catholic critics (from older generation), looked at this kind of poetry with suspicion. The learned professors accused him of mannerism, insincerity and ignorance of the artistic form.

However not so the youth. With great enthusiasm Brazdžionis was greeted by the young university students and young teachers of literature. Their enthusiasm was so contagious that it made him the most popular and beloved poet. And still he is most widely recited and read.

By now, of course, the opinion greatly changed and the baroque elements of his verse are highly appreciated and recognized as a distinctive quality of his artistic form which led the critics and readers to coin a special term "brazdžioniškas". He was awarded a greater number of prizes for literature than any other Lithuanian author living. In the present Lithuania his work though officially ignored and even censured is, however, widely imitated in form, rhythmical patterns and phraseology by the leading new poets. So, his unique experience of Lithuania, of its spirit, his use of its nature for expressing the metaphysical quality of the Lithuanian soul, and his unshaking belief in freedom and in better times for his own people leave a lasting imprints in our literature.

Moreover, as Brazdžionis' man is always related to the universe, so his Lithuania as a nation is always related to the family of the nations of the earth. May be therefore he is always and for ever reacting to the contemporary events, sometimes even with biting irony and satire. In the last book "The Great Crossroad" (the Lithuanian Writer's Society Award in

For Lithuania...

Concluded from page 21

stored independence was threatened by Soviet Russia and by Poland. Frequent attempts at invasion by these unfriendly and voracious neighbors required much attention and means to strengthen the defense of the young Republic. Although the national spirit of the volunteer armed forces was high, nevertheless hastily gathered and varied armament and equipment were inadequate, rendering the defense task very difficult.

Lithuanian Government sent to France a Military Mission headed by Colonel Gedgaudas. He was to purchase surplus from the U. S. army and from other sources. Also he was to recruit experienced officers and men for a projected foreign unit in the defense forces. By that time the American Lithuanians fully realized the acuteness of the situation in Lithuania. The newspapers echoed the call of the leaders, and the popular response was overwhelmingly gratifying. Ex-soldiers from the U. S. army began forming local units in various cities where a large number of Lithuanians resided. The Lithuanian youth organization, "The Knights of Lithuania", through its chapters seriously considered the military training and preparations. The momentum gathering movement was crystallizing into a group under the name of "The Guards of the Liberty of Lithuania". A Congress of the Lithuanian organizations designated J. J. Bielskis as chief organizer. Another group later appointed Vladas Lazdynas to cooperate in that task. Lithuanian nomenclature of commands was obtained, the undertaking was receiving wide publicity. Thousands of volunteers were registering for the service. Adverse elements were showing much concern.

In the mean time Colonel William N. Swarthout (later named Juododis), from the Col. Gedgaudas' Mission staff in Paris, arrived in the United States. After acquainting himself with the progress of the military preparations here, it was decided to adopt the name of "American Lithuanian Brigade" for the movement. Headquarters were established in the offices of the Lithuanian National Council, 703 — 15th St., N. W., Washington, D. C..

Col. Swarthout himself recently had been demobilized from the U. S. army, soon found other officers of similar status and had them join the staff of the Brigade. The Americans did not hesitate to take up arms in defense of Lithuania, they remembered that a famous Lithuanian Tadas Kosciuszko joined the staff of Gen. George Washington and fought for the freedom of these United States.

1953) he touched upon the subject of UNO, Genocide, The Red Sea (meant allegorically) God of the Entire Humanity and other aspects of modern life.

Since 1944 Mr. Brazdžionis and his family (wife Aldona, two sons and a daughter) live in exile far from his beloved native country to which he dedicated his great talent and devotion.

In the latter part of November, 1919, the nucleus of the Brigade staff departed for Lithuania, through England and France, where additional officers were enlisted. After negotiating with the British and French officials for the purchase of supplies and necessities, the group of officers reached Kaunas, Lithuania, the last day of December, 1919.

At Kaunas, the headquarters were established in the hotel "Lietuvos Viešbutis". The staff was organized as follows: Col. W. N. Swarthout, Commander in Chief; Col. John G. Isbell, Chief of staff. Lt. Col. R. V. Thornberry, Corps Commander. Major O. F. Newkirk, Intelligence. Capt. F. B. Stevens, Acting Adjutant General. Captain J. J. Bielskis, acting Inspector General and Liaison officer to Lithuanian Government. Captain H. Pritchard, Liaison officer to French and British Missions.

The British Military Mission, headed by General Crozier was also headquartered in the same hotel. The relations between the two groups were quite amicable.

In February, 1920, as a result of dastardly Russian communist agitation, there was an insurrection in the artillery and the aviation units of the Lithuanian army stationed near Kaunas. The staff of the Brigade and the British Military Mission promptly offered aid to the Lithuanian Government in subduing the insurgents. Lt. Samuel J. Harris of the Brigade was assigned to lead a squad of infantry up the hill towards the aviation sector. He was killed in action.

The body of Lt. Harris was brought to Washington for the interment in the National Cemetery at Arlington, Va.. His grave became a sanctuary for the Lithuanian people. Delegations visit it and place a floral wreath, as a token of their affection for the hero who died defending the liberty of Lithuania. First larger delegation visited the grave in 1921, (see photograph above).

At present there is a beautiful monument in his memory, erected by the American Lithuanian, July 20, 1922.

The Lithuanian Government awarded a pension to his mother. He was a native of Harrisburg, Pa., and not of Lithuanian descent.

The Lithuanian Government posthumously awarded him the Order of the State of Lithuania.

CLEM'S MARKETS

- Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.
- Importuoti lenkiški kumpiai.
- Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andriulio ūkyje, Mich. valstybėje.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 1-9155
Clem Taberski, sav.

✦ **HIS EMINENCE CARDINAL FRANCIS SPELLMAN** hands a check of \$15,000 to the Very Rev. Dr. J. Končius, President of the United Lithuanian Relief Fund of America, to assist Lithuanian refugees in West Europe.

KARDINOLAS SPELLMAN įteikia BALFo pirmininkui Dr. J. B. Končiui 15.000 dol. čekį nuo komunistų persekiojimo nukentėjusiems lietuviams šelpti.

● **Helsingin Samonat**, the largest Finnish daily, has published a long article on **Gen. Stasys Raštikis** memoirs, "In The Wars For Lithuania", in the February 25th issue of 1957.

➔ **THE REV. K. DOBROVOLSIS** (the first from right), a representative of Ateitis Federation, Ass'n of Lithuania Catholicintellectuals, at an international Youth Congress in West Berlin in April, 1957.

KUN. K. DOBROVOLSIS, l-mas iš dešinės Ateitininkų atstovas Tarptautinėje katalikų jaunimo studijų savaitėje Vakarų Berlyne, š. m. balandžio mėn.

LITHUANIANS AT THE ANNUAL DINNER of the American Professional Artists League with its officers and guests, from left to right (seated) Mrs. Eleonor Gray Lee, Vice-President of AAPL, Dorothy H. Drew, Membership Chairman, Hon. George A. Dondero,

GEROS ŽINIOS
Jūs galite siųsti savo artimiesiems į Lietuvą
DOVANŲ SIUNTINIUS
įvairių rūšių rūbus, vartotus ir naujus, medžiagas ir maistą.
Taip pat galite siųsti visokius vaistus.
PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Per visiems žinomą

ROUND THE WORLD TOURISTS

vienintelį atstovą Pacifico pakrašty.

WE 3-8491

WE 4-7838

334 No. Fairfax Ave. Los Angeles 36, Calif.

Congressman from Michigan, Salomėja Narkėliūnaitė, Lith. UN correspondent. Standing: John Scott Williams, N. A., President of AAPL.; New York Chapter's delegates to the Convention: Lithuanian artists P. Puzinas, W. Vitkus and Č. Janušas.

LIETUVIAI amerikiečių dailininkų susirinkime New Yorke su American Artists Professional League vadovybe ir svečiu kalbėtoju kongreso atstovu Dondero (sėdi, su akiniais). Iš k. į d.: AAPL vicepirm. Lee, Drew, kongr. Dondero, žurnalistė Narkėliūnaitė. Stovi: AAPL prezidentas J. Scott Williams, ir lietuviai dailininkai, AAPL New Yorko skyriaus delegatai į metinį sąjungos susirinkimą — Puzinas, Vitkus ir Janušas.

LITHUANIANS MAKE NEWS

● The Rev S. Petraitis, Vatican City, is Administrator of the "L'Osservatore Romano".

● The Most Rev. Francis Ramanauskas, Auxiliary Bishop of Telšiai, Lithuania, was released recently from Siberian concentration camp where he spent seven years. He was given lowest, humiliating labor on camp's sanitation detail.

● The Knights of Lithuania will hold their 44th national convention August 8—11, 1957 at the Statler Hotel in Los Angeles. The Knights of Lithuania is a nation-wide organization of Catholic men and women of Lithuanian descent. The purpose of the organization is the preservation of Lithuanian culture and traditions. Its motto is "For God and Country."

● Adrian Hayward, Worcester, Mass., staff member of the Worcester Telegram, writes in his article, headed "Kosciusko was Lithuanian", in the April 9, 1957, issue: "...There is no doubt of it. General Kosciusko was born a Lithuanian, and his heart, as expressed in many of the letters, was always with his native country..."

● The Rev. John A. Kučingis, Los Angeles, Calif., Pastor of St. Casimir's Roman Catholic Lithuanian Parish, has blasted the Red propaganda regarding the freedom of religion in the Soviet Union in a write-up which has appeared in the May 9, 1957, issue of the "Los Angeles Times".

The article reads in part as follows: "...A few month ago, Father Kučingis sent two packages of religious books by air mail to priests in his native Lithuania who had requested them. Yesterday they came back from Moscow stamped: 'Admission to Country Refused.' The books consisted of four volumes of the Brevarium Romanum, a Rituale Romanum, a Missale Romanum and a new edition of the revised instructions for Holy Week services. All printed in Latin, the books are wholly religious and could not possibly be construed to contain any modern anti-Communist propaganda. What so disturbs Father Kučingis is that on the table of his study is piled high evidence of the Russian propaganda that is allowed to flood this country..."

● Miss Lillian Mernik, Worcester, Mass., a fast-rising Lithuanian-American soloist, has won the Marion Anderson prize of \$1,000.

MICHIGAN FARM CHEESE
Dairy, Inc.

FOUNTAIN, MICH.
Telephone: Fountain 2301

John Andrulis, President
Angie Andrulis, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs lietuviški sūriai.
Užsisakykit, tada patys įsitikinsite.

Taip pat gaminam didelius sūrius subuvimams ir kitoms progoms pagal užsakymą.

● Representatives of the Captive Nations, with headquarters in New York, have convened for their 3rd plenary session in Strasbourg, France, on April 27, 1957. Lithuanians were represented by the following: V. Sidzikauskas, Dr. P. Karvelis, E. Turauskas, J. Glemža, J. Lanskronskis and V. Banaitis.

● Fordham University, New York, has created a Lithuanian Program. The following courses will be offered during the summer session of 1957 (July 5 — August 15): Introduction to Lithuanian — Professor Jaskiewicz; Advanced Lithuanian — Professors A. Salys and J. Brazaitis; Lithuanian Civilization — Professor A. Vasys; Lithuanian Literature — Professors A. Salys and J. Brazaitis; Modern Lithuanian Literature — Prof. J. Brazaitis; History of Lithuania — Prof. A. Vasys. There will be also 11 visiting lecturers for the above named courses.

● Dr. K. C. Cirtautas, who is doing at present his research work in comparative education in Germany, has written and published a philosophical book — The Refugee.

● The Lithuanian Information Service (ELTA) of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania will start a new bulletin in Spanish. The ELTA has published its bulletins in Lithuanian, English, German and Italian. The bulletin in Spanish will be published in Colombia. The Rev. M. Tamošiūnas is going to be Editor of this publication.

● Maahew Orante, Amsterdam, N. Y., Lithuanian-American merchant and artist, has presented two of his paintings (the portraits of Antanas Smetona and Vytautas the Great) to the American Lithuanian Club of Amsterdam where they will be hung.

MISS V. ŽIEMELIS of Toronto, Ont., Canada, is a recent graduate from the Royal Conservatory of Music in Toronto. She plans to move to California where her brother lives.

VACLOVA ŽIEMELYTĖ, Toronto, Ont., Canada, neseniai baigusi Royal Conservatory of Music Toronte. Jaunoji dainininkė yra plačios skalės kontraltas. Planuodama persikelti į Kaliforniją, kur gyvena jos brolis, lankėsi Los Angeles ir giedojo liet. bažnyčioje.

● A Committee of European Captive Nations has been formed in Bonn, Germany. This Committee is headed by Hungarian General Henyey; Dr. P. Karvelis, a prominent Lithuanian functionary in Europe,

is Vice President of this body.

● The Baltic Association has held its convention on March 22—24, 1957 in Lueneberg, Germany. Dr. A. Maceina and V. Banaitis gave talks on Lithuanian problems.

THE "SOVIET TANK" in the street New York during the Loyalty Parade, sponsored by the enslaved nations. The rider — M. Ruzgaitis.

"SOVIETU TANKAS" Loialumo parade bal. 28 d. New Yorke. Foto D. Penikas

VYTAUTAS KASIULIS, Paris

STILL LIFE WITH NUDE

NATURE MORTE

K. ŽOROMSKIS, New York

NATURE MORTE

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Amsterdam, N. Y.

WCSB — 1490 kil.
Lietuviška programa
Sėkmadieniais 7—8 val. vakaro
Programos vedėjas — Juozas Oišauskas.
Reikalų vedėjas ir pranešėjas — Leonardas Hartvigas.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour
Saturdays — 12:30 — 1:00
KALI — 1430 kc Radijo stotis
Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60th Street,
Los Angeles 43, Calif. Phone: AX. 5-2260.
Reikalų vedėjas — George Rudelis, 5027 Zelzah St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas — Bronius Dūda, 1315 McCollum St
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sėkmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį
Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SAratoga 7-7963.

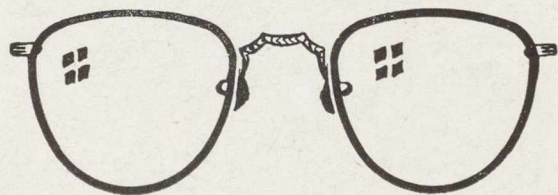
So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles
Sėkmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu
Vedėjas - P. Viščinis
31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.
Tel. Brockton 8-1159-R

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje,
veikianti nuo 1934 m. balandžio mėn.
Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles
Sėkmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus
Muzika, dainos ir Magdūtės pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. AN 80489

Roma — Italija

Circonvallazione Appia 158
Transliuojama kasdien
Trumposiomis bangomis
Vedėjas kun. V. Kazlauskas

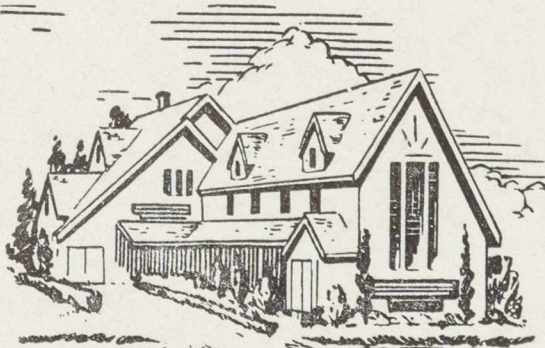

EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.
Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Įstaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namai

935 W. Washington Blvd. Los Angeles
Richmond 9-1061 Richmond 9-1062

Madrid, Espana

LIETUVIŲ RADIJAS

Paseo del General Primo de Rivera 25
Transliuojama kasdien
nuo 21 val. 30 minučių iki 21 val. 45 min. Lietuvos laiku,
31, 32, 42 ir 49 metrų bangomis.

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas
Tėviskės Garsų programą transliuoja
kiekvieną penktadienį 7: —7:30 v. v.
per W D O K stotį banga 1260
Programos vedėjas — Juozas Stempužis
1203 E. 74 Street, Cleveland 3, Ohio
Telef. EX 1-2296

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 1:00 - 1:30 P.M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda
girdime kiekvieną šeštadienį, 4:00—5:00 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles
Sėkmadieniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų
Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.
Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa. - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN
MELODY HOUR"

WAMO — 860 on your dial
Pittsburgh's Country and Western Music Station
Producer and Announcer: Frank J. Saldukas
5915 Elwood St., Pittsburgh 32, Pa.
Assistant: George Žilinskas.

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai
CKFH — 1400 banga — Toronto, Ont., Canada
Šeštadieniais nuo 12 val. iki 1:00 po pietų
Programos vedėjas J. R. Simanavičius, 84 G'eholme Ave.
Toronto, Ont., Telef.: LE 4-1274

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New address:
HELEN MOCKUS 5265 Fountain Ave.
HOLLYWOOD, Calif.
New Telephone: NOrmandy 5-3351

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
Bendruomenės Balsas
Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sėkmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.

Pusvalandžius redaguoja redakcinis kolektyvas. Bendruo-
menės Balso reikalais rašyti: A. Gaigalui, 335 Titan St.
Phila.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas
Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programos transliuojamos kiekvieną sėkmadienį
9:30 — 10:00 val. ryto

Klubo valdyba:
Garbės pirmininkas Pranas Saladžius, 309 Alphonse St
Pirmininkas Petras Armonas, 75 Clairmont St.
Vice-pirm. Vytautas Žmuidzinas, 213 Berlin St.
Iždininkas Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.
Sekretorius R. Kiršteinas, 682 Hudson Ave.
Narys Br. Krokys, 10 Dudley St.
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai:
A. Cieminis, Alf. Dziakonas, St. Ilgūnas, D. Podelytė.

Washington, DC

VOICE OF AMERICA — AMERIKOS BALSAS
Washington 25, D. C.

Kas dieną pusės valandos programa Lietuvos laiku
girdima 19 val. 30 minučių trumposiomis
11, 13, 16, 19 ir 31 mtr. bangomis.
New Yorko laiku — 11,30 val., Melbourn — 2,30 ryto,
Buenos Aires — 1,30 p.p., Los Angeles — 8,30 rytą.
Programa kartojama Lietuvos laiku:
vidurnaktį — 24 val. — 25 ir 31 mtr. bangomis;
rytą — 7 val. 15 min. — 25 ir 31 metro bangomis.
15 val. — 11, 13, 16 ir 19 mtr. bangomis.
N. Y. 4 val. p.p., Melb. 7 val. ryto, B. A. 6 val. p.p.,
N. Y. — 11,15 vakare, Melb. — 2,15 p.p., Buenos Aires
— 1,15 val. naktį.
N. Y. 7 val. ryto, Melb. 10 val. vak. B. A. 9 val. ryto.
Los Angeles 1 val. p.p.

Europa

Kasdien pusės valandos programa Lietuvos laiku:
21 valandą — 16, 19, 31 ir 251 mtr. bangomis.
21 valandą — 16, 19 ir 25 mtr. bangomis.

Programa kartojama 3 kartus:
N. Y. 4,45 val. pp., Melb. 7,45 val. ryto, B. A. 6,45 pp.,
Los Angeles 1,45 pp.
6 val. 45 min. ryto 19, 25 ir 31 m. bangomis;
N. Y. 10,45 val. vak. Melb. 1,45 val. pp., B. A. 12,45 n.
Los Angeles 7,45 val.
ir 15 val. 30 min. 19, 25 ir 31 metro bangomis.
N. Y. 7,30 val. ryto, Melb. 10,00 val. vak., B. A. 9,30 r
Los Angeles 4,30 ryto.
Vasaros laiku JAV-se reikia pridėti vieną valandą

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays — 6:30 to 7:30 P. M.
Director Mrs. M. J. Colney
Assistants Anthony Paliulis, Martin Kleinaitis
148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

JONES & HAMROCK
MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD LOS ANGELES 18

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

LIETUVIU
DIENOS

ST. ANN'S CHURCH, VILNIUS, LITHUANIA, IN THE BLOSSOMS OF SPRING